

Aleksander Olech
Karolina Siekierka
Marcin Chruściel

Wybory prezydenckie w Republice Francuskiej z perspektywy bezpieczeństwa

Wybory prezydenckie w Republice Francuskiej
z perspektywy bezpieczeństwa

Analiza sylwetek kandydatów na urząd prezydenta
Republiki Francuskiej w 2022 roku

Autorzy:

dr Aleksander Olech

Karolina Siekierka

Marcin Chruściel

Oprawa graficzna: Lena Anna Kuklińska

ISBN 978-83-964350-0-2

Copyright Instytut Nowej Europy
Warszawa, 2022

Sfinansowano przez Narodowy Instytut
Wolności - Centrum Rozwoju Społeczeństwa
Obywatelskiego ze środków Programu Rozwoju
Organizacji Obywatelskich na lata 2018-2030

INSTYTUT NOWEJ EUROPY

FUNDACJA INSTYTUT NOWEJ EUROPY

kontakt@ine.org.pl

Doradczo-analityczna organizacja pozarządowa, działająca w obszarze polityki międzynarodowej, gospodarki i bezpieczeństwa międzynarodowego. Instytut wspiera decydentów politycznych poprzez przedstawianie im opinii eksperckich, a także tworzy platformy wymiany myśli akademikom, publicystom i komentatorom. Aktywne uczestnictwo organizacji w debacie publicznej wyrażane jest publikacją raportów, pogłębionych analiz i wywiadów ze specjalistami.

W ramach Instytutu funkcjonują obecnie programy poświęcone bezpieczeństwu europejskiemu, Indo-Pacyfikowi oraz Trójmorzu.

CZYM SIĘ ZAJMUJEMY?

INNOWACJE

- Przyszłość administracji publicznej
- Efektywna współpraca pomiędzy ministerstwami
- Polityka innowacyjna
- Polityka przemysłowa
- Cyfryzacja kraju
- Podnoszenie wiedzy ekonomicznej obywateli
- Smart City

STOSUNKI I BEZPIECZEŃSTWO MIĘDZYNARODOWE

- Infrastruktura i geopolityka
- Sprawy europejskie
- Trójmorze
- Bliski Wschód
- Wschód (tereny dawnego ZSRR)
- Wzmacnianie bezpieczeństwa Polski

PRAWO, PODATKI I SPOŁECZEŃSTWO

- System podatkowy
- Regulacje gospodarcze
- Analiza legislacji i monitoring życia publicznego
- Promocja zrównoważonego rozwoju
- Wspieranie rozwoju kulturowego kraju
- Działania na rzecz rodziny

Kontakt w sprawie współpracy: kontakt@ine.org.pl

Więcej informacji o Instytucie na stronie: www.ine.org.pl

Spis treści

Wstęp	1
Kontekst historyczny	2
Znaczenie Francji na arenie międzynarodowej	4
Cele raportu i sylwetki kandydatów	5
Bezpieczeństwo europejskie	9
Wizja integracji europejskiej	13
Rosja	19
Polska	23
Indo-Pacyfik	27
Migracje	31
Terroryzm	36
Bezpieczeństwo energetyczne	41
Wojskowe misje zagraniczne	45
Prognozy	50
Podsumowanie	53
Autorzy	54

Wstęp

Wybory prezydenckie w Republice Francuskiej – państwie bardzo ważnym dla operacyjności NATO, posiadającym globalne zdolności militarne, będącym jednym z najważniejszych graczy w Unii Europejskiej, a także stałym członkiem Rady Bezpieczeństwa ONZ – mają istotne znaczenie dla Rzeczypospolitej Polskiej.

W kontekście współpracy w ramach organizacji międzynarodowych, relacji trójstronnych (Trójkąt Weimarski) oraz bilateralnych, należy zweryfikować, który z kandydatów na stanowisko prezydenta Francji, w zaplanowanych na 10 kwietnia 2022 roku wyborach, byłby najwłaściwszy dla Polski. Francja od wielu lat zmagają się z wieloma wyzwaniami na poziomie wewnętrznym, a obecna wojna w Ukrainie bardzo oddziałuje zarówno na Paryż, jak i na pozostałe kraje europejskie.

Przedstawienie programów kandydatów na prezydenta V Republiki z perspektywy bezpieczeństwa umożliwi zrozumienie celów i idei poszczególnych osób, mających szczególne znaczenie dla przyszłej współpracy na poziomie międzynarodowym i regionalnym, w ramach organizacjach międzynarodowych oraz między Paryżem a Warszawą. Warto również uzupełnić ten aspekt o spojrzenie na proponowaną przez poszczególnych kandydatów wizję integracji europejskiej – także pod kątem odniesień do kwestii bezpieczeństwa.

Ostatnie miesiące były bardzo wymagające dla Francji pod względem utrzymywanych relacji dwustronnych. Należy zatem dokonać dokładnego przeglądu programów wyborczych, by wychwycić kierunek, którym może podążać Paryż przez najbliższe 5 lat. Dotyczy to również relacji na linii Francja-Polska, gdyż każdy z kandydatów inaczej postrzega rolę, znaczenie i miejsce Warszawy we francuskiej polityce zagranicznej.

Kontekst historyczny

Jednym z najważniejszych współczesnych wydarzeń dla polsko-francuskich stosunków była wizyta prezydenta Republiki Francuskiej F. Mitterranda w Polsce tuż po wyborach w dniach 14-16 czerwca 1989 roku. Wypowiadał się on wówczas w negatywny sposób na temat wpływów antysocjalistycznych, zwracając jednocześnie uwagę na rozwój jedności europejskiej i istotę uczestnictwa Polski w tworzonej koncepcji zmieniającej się Europy[1].

Następnie, 12 września 1996 roku, tematem przewodnim konferencji prasowej dwóch ówczesnych prezydentów J. Chiraca i A. Kwaśniewskiego było wstąpienie Polski do Unii Europejskiej, które francuski polityk poparł słowami: „Będziemy robić wszystko, ażeby przystąpienie Polski do Unii Europejskiej odbyło się możliwie szybko i efektywnie. [...] Europa się organizuje, Unia się rozwija, musimy zjednoczyć europejskie kraje, jeśli chcemy zapewnić pokój i rozwój gospodarczy. [...] Wielki kraj w Środkowej Europie to Polska [...] – nawiązując do współpracy w ramach Trójkąta Weimarskiego”[2]. Francuski prezydent podkreślał również zasadność przesunięcia granic Sojuszu Północnoatlantyckiego w kierunku Europy Wschodniej, mając na myśli ewentualne zagrożenia ze strony Rosji. Rzeczpospolita jest ważnym ogniwem dla Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego. J. Chiraca popierał jej rychłe dołączenie do tej wspólnoty[3]. Tego samego dnia podczas przemowy w polskim Sejmie J. Chirac stwierdził, że otwieranie się na Wschód nie może być postrzegane jako zagrożenie dla kontynentu, a jako forma dialogu, oraz że współpraca powinna być nawiązana jak najszybciej, aby żadne z państw nie czuło się odizolowane. Stanowi to o jedności i sile w przypadku jakichkolwiek zagrożeń wpływających na uwarunkowania europejskie[4].

[1] K. Gebert, Magia słów. Polityka francuska wobec Polski po 13 grudnia 1981 roku, Aneks, Londyn 1991, s. 86–90.

[2] Wspólna konferencja prasowa Prezydenta Republiki Francuskiej Jacques René Chiraca i Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Aleksandra Kwaśniewskiego, Rzeczpospolita, 13 września 1996 roku.

[3] P.-A. Furbury, Jacques Chirac invite la Pologne à la table de l'Europe, Les Echos, 12.09.1996.

[4] M. Kazana, Stanowisko Francji wobec bezpieczeństwa państw Europy Środkowej i Wschodniej, wyd. Adam Marszałek, Warszawa 1996, s. 27.

Ostatnim ważnym wydarzeniem, na które należy zwrócić uwagę w kontekście relacji Paryż-Warszawa oraz bezpieczeństwa międzynarodowego była Deklaracja Francusko-Polskiego Szczytu w sprawie Bezpieczeństwa i Obrony, podpisana 5 listopada 2009 roku w stolicy Francji. Wskazano wówczas, że oba kraje stoją w obliczu podobnych wyzwań, wobec czego wspólnie powinny stawić im czoła. Zadeklarowano jednocześnie rozwijanie zdolności wojskowych i cywilnych, a także udział w operacjach wojskowych prowadzonych przez UE i NATO. Wskazano na kilka kluczowych filarów współpracy, tj.: Wspólna Polityka Bezpieczeństwa i Obrony UE oraz NATO, misje wojskowe[5], wzmocniona dwustronna współpraca wojskowa, odstraszanie nuklearne, nieprolifracja i rozbrojenie. Podkreślono, że kooperacja polsko-francuska jest zauważalna w wielu dziedzinach, zwłaszcza jeśli chodzi o współpracę dotyczącą międzynarodowego bezpieczeństwa[6].

[5] Pierwszą wspólną misją Polski i Republiki Francuskiej w ramach misji pokojowych Unii Europejskiej było EUFOR Althea. Rozpoczęła się ona 2 grudnia 2004 roku, a jej głównym celem było utrzymanie bezpieczeństwa na terytorium Bośni i Hercegowiny. Polska wysłała wówczas 195 żołnierzy, Francja – 463. Kolejnym z działań podejmowanych wspólnie z Republiką Francuską była misja Unii Europejskiej w Demokratycznej Republice Konga (EU FORCE). Jej głównym celem było zapewnienie ochrony i bezpieczeństwa podczas wyborów prezydenckich. Polska wysłała około 130 żołnierzy, a przewodniczącymi misji byli gen. K. Viereck (Niemcy) oraz gen. Ch. Damay (Francja). Przedostatnią wspólną misją w ramach Unii Europejskiej była EUFOR Tchad/RCA na terytorium Republiki Środkowoafrykańskiej i Czadu. Francja przeprowadziła tę misję, wysławszy 1 700 żołnierzy, a Polska zapewniła drugi największy kontyngent z 400 osobami. Dowódcą operacji UE mianowano gen. broni P. Nasha (Irlandia), zastępcą dowódcy operacji gen. dyw. B. Packa (Polska), a dowódcą sił UE gen. bryg. J.-Ph. Ganascia (Francja). Ostatnią wspólną misją było EUTM Mali, w której wzięło udział 20 polskich i 207 francuskich żołnierzy.

[6] Universtie Jagellone de Cracovie, Universite d'Orleans, Deuxieme journées juridiques franco-polonaises – Convergence et divergence entre systeme juridiques, Editions Mare et Martin, Paris 2015, s. 199.

Znaczenie Francji na arenie międzynarodowej

Republika Francuska jest jedną z potęg rywalizujących o wpływy na arenie międzynarodowej. Francuskie globalne zaangażowanie, czy to o charakterze politycznym, czy militarnym, jest regularnie wykorzystywane do realizowania interesów wewnętrznych. Francuscy decydenci polityczni akceptują sprzedaż broni do Federacji Rosyjskiej, przeciwstawiając się jednocześnie – wspólnie ze Stanami Zjednoczonymi – polityce Moskwy. Ponadto Paryż chętnie współpracuje z krajami Bliskiego Wschodu, a posiadane przez niego bazy wojskowe w Zjednoczonych Emiratach Arabskich oraz rekordowo wysoka sprzedaż uzbrojenia do Arabii Saudyjskiej[7], potwierdzają jego otwartość na kolejne współpracy[8]. Podobnym przykładem jest stale wzmacniania kooperacja z Grecją, przy jednoczesnym przeprowadzeniu ćwiczeń morskich z Turcją.

Już w pierwszych godzinach od rosyjskiej agresji na Ukrainę Francja stanowczo opowiadała się za sankcjami[9]. Nie chcąc jednak zaognić sytuacji, utrzymywała jednocześnie stały kontakt na linii Pałac Elizejski-Kreml. W przypadku relacji z Polską wciąż brakuje dowodów na faktyczną, bliską współpracę. Jest to, póki co, forma wzajemnego poszukiwania korzyści, choćby w kwestii ochrony wschodnich granic Sojuszu, budowania satelity obserwacyjnej, czy też inwestycji w energię jądrową.

Liczne przykłady na wielowektorową politykę Paryża można podsumować słowami: należy się z nią liczyć. Z perspektywy Polski jest to bardzo silny i kluczowy sojusznik wobec potencjalnych zagrożeń ze wschodu. Jeśli Francja będzie całkowicie wspierała NATO i Unię Europejską, to w przypadku niepewnego stanowiska Niemiec, będzie gwarantem bezpieczeństwa europejskiego. Obecnie, zaraz po USA i Wielkiej Brytanii, to Francja jest fundamentem obrony kolektywnej Sojuszu. Na poziomie UE Paryż sprawuje pierwszorzędną rolę. Wobec pozycji międzynarodowej oraz roli, jaką państwo odgrywa na globalnej scenie politycznej, polscy decydenci powinni mieć Francję w pamięci i postrzegać ją jako sojusznika oraz partnera. Aby to było jednak możliwe, a działania podejmowane w kwestii współpracy skuteczne i efektywne, należy poznać punkt widzenia jej przyszłego prezydenta oraz zrozumieć, jakie ma cele na nadchodzące lata.

[7] Zob. K. Siekierka, Zaangażowanie Republiki Francuskiej w wojnę domową w Jemenie, Instytut Nowej Europy, <https://ine.org.pl/zaangazowanie-republiki-francuskiej-w-wojnie-domowa-w-jemenie/>, dostęp: 21.03.2022.

[8] Zob. A. Olech, Międzynarodowe Zaangażowanie Wojsk Republiki Francuskiej, Instytut Nowej Europy, <https://ine.org.pl/miedzynarodowe-zaangazowanie-wojsk-republiki-francuskiej/>, dostęp: 21.03.2022.

[9] Zob. K. Siekierka, Reakcja państw Zachodu na rosyjską agresję wobec Ukrainy – przegląd sytuacji, Instytut Nowej Europy, <https://ine.org.pl/reakcja-panstw-zachodu-na-rosyjska-agresje-wobec-ukrainy-przeglad-sytuacji/>, dostęp: 21.03.2022.

Cele raportu i sylwetki kandydatów

Niniejsze opracowanie ma na celu określenie wizji kandydatów na stanowisko prezydenta Republiki Francuskiej z perspektywy bezpieczeństwa. Skoncentrowano się na najważniejszych obszarach nie tylko dla Francji, ale i Europy oraz świata. Wyróżniono bezpieczeństwo europejskie; wizję integracji europejskiej; postawę wobec Federacji Rosyjskiej – kwestię bardzo istotną po inwazji państwa na Ukrainę; nastawienie do współpracy z Polską; strategię w regionie Indo-Pacyfiku, gdzie stykają się interesy Chin i USA; problematykę migracji; zagrożenia terrorystyczne; bezpieczeństwo energetyczne oraz wojskowe misje zagraniczne. Raport dotyczy przede wszystkim kwestii bezpieczeństwa, które przeanalizowali dr Aleksander Olech i Karolina Siekierka. Jednocześnie kwestię integracji europejskiej opracował Marcin Chruściel. Pod uwagę wzięto 5 kandydatów, którzy na koniec marca 2022 roku mają najwyższe wyniki w sondażach oraz zdaniem autorów będą rywalizować o wejście do drugiej tury. Należą do nich odpowiednio Emmanuel Macron, Marine Le Pen, Jean-Luc Mélenchon, Eric Zemmour i Valérie Pécresse.

Emmanuel Macron

Pierwszy z wymienionych, Emmanuel Macron, jest francuskim politykiem, byłym doradcą, następnie ministrem gospodarki, przemysłu i cyfryzacji (2014–2016) w rządzie François Hollande’a. W 2016 roku E. Macron założył własny ruch polityczny *En Marche!*, następnie zrezygnował ze sprawowanej funkcji ministra. Aktualnie jego pierwsza kadencja w roli prezydenta Republiki Francuskiej dobiega końca.

Marine Le Pen

Marine Le Pen jest francuskim politykiem i prawnikiem. W latach 2011-2021 była przewodniczącą Zjednoczenia Narodowego (do 2018 roku funkcjonującego pod nazwą „Front Narodowy”). Dwukrotnie z niepowodzeniem ubiegała się o fotel prezydenta Francji. W wyborach prezydenckich w 2012 roku zajęła trzecie miejsce, natomiast w 2017 roku – drugie.

Jean-Luc Mélenchon

Kolejny kandydat, Jean-Luc Mélenchon, ma – jak się wydaje – największe doświadczenie na scenie politycznej. Dotychczas zasiadał na fotelu posła europejskiego i francuskiego, a także senatora. Kandydował na stanowisko głowy państwa w 2012 i 2017 roku zdobywając w obu przypadkach czwarte miejsce. Obecnie reprezentuje partię *La France insoumise* (pl. Francja Niepokorna), którą założył w 2016 roku.

Eric Zemmour

Eric Zemmour jest byłym dziennikarzem i autorem książek. Jego felietony były publikowane m.in. we francuskim dzienniku *le Figaro*. Eric Zemmour ma zdecydowanie najmniejsze doświadczenie w działalności politycznej. Jest znany ze swoich kontrowersyjnych poglądów i wypowiedzi m.in. na temat migracji. Identyfikuje się jako gaullista i bonapartysta. Reprezentuje francuską partię polityczną *Reconquête!* (pl. Rekonkwista!), którą założył w grudniu 2021 roku (wcześniej partia nosiła nazwę *Les Amis d'Eric Zemmour*, pl. Przyjaciele Erica Zemmoura).

Valérie Pécresse

Ostatnim z omówionych w raporcie kandydatów jest Valérie Pécresse, wprawiona polityk, prowadząca aktywną działalność na tym szczeblu od 2002 roku. Nie startowała dotychczas w wyborach prezydenckich. Wcześniej dwukrotnie pełniła funkcję ministra, budżetu i szkolnictwa wyższego, obecnie przewodniczy regionowi Ile-de-France.

Pierwsza tura wyborów prezydenckich odbędzie się 10 kwietnia 2022 roku. W przypadku nieuzyskania bezwzględnej większości głosów przez żadnego z kandydatów zorganizowana zostanie druga tura wyborów, zaplanowana na 24 kwietnia 2022 roku. Wybrany prezydent od razu będzie się mierzył m.in. z wojną w Ukrainie, rosnącymi cenami energii, trwającymi kryzysem po epidemii, niekontrolowaną migracją, zagrożeniami terrorystycznymi i słabnącą pozycją w ramach misji zagranicznych z uwagi na rosnącą rolę Chin. Wizje pretendentów do przywództwa V Republiki są od siebie bardzo różne, ale każda z nich ma swoich zwolenników wśród obywateli Francji. Jednocześnie czynnikiem dominującym wśród wszystkich programów wyborczych jest bezpieczeństwo – w każdym wymiarze – które Emmanuel Macron, Marine Le Pen, Valérie Pécresse, Eric Zemmour i Jean-Luc Mélenchon obiecują zapewnić swoim wyborcom, jeśli tylko ci na nich zagłosują.

Bezpieczeństwo europejskie

Emmanuel Macron

Dla urzędującego prezydenta Emmanuela Macrona kwestia bezpieczeństwa tak Francji, jak i Europy stanowi główny punkt kampanii, wokół którego budowane są pozostałe zagadnienia. Otwarcie stwierdził, że wojna przy granicy Unii Europejskiej tworzy zagrożenie dla bezpieczeństwa regionalnego, w tym dla Paryża. Prezydent podkreśla, że wobec zaistniałej sytuacji należy „ponownie wywalczyć” bezpieczeństwo europejskie oraz odbudować europejski ład bezpieczeństwa[10]. Macron zaznacza, że jego propozycje w zakresie bezpieczeństwa – oparte na czterech filarach: wprowadzeniu policji bezpieczeństwa codziennego, wzmocnieniu sił policyjnych, zwalczaniu nadużyć w zakresie kontroli tożsamości i doskonaleniu wywiadu w walce z terroryzmem – odpowiadają aktualnym zagrożeniom na wschodzie i mają skutkować utrzymaniem przez Francję i państwa europejskie suwerenności i niepodległości. Urzędujący prezydent przewiduje wzrost wydatków na obronność. W 2025 roku inwestycje w rozwój Francuskich Sił Zbrojnych mają wynieść 50 mld euro[11], ze szczególnym uwzględnieniem zdolności państwa do reagowania na zagrożenia cybernetyczne i hybrydowe dotyczące nie tylko Francję, ale cały kontynent. Prezydent stwierdza „to, czego najbardziej brakuje dzisiejszej Europie, tej Europie Defensywnej, to wspólna kultura strategiczna”[12]. Miałyby ona być utworzona m.in. poprzez ustanowienie wspólnego budżetu wojskowego w wysokości 8 mld euro, a także poprzez powołanie instytucji bezpieczeństwa na poziomie unijnym. Macron wskazuje, że nieuniknione jest przeprowadzenie reformy strefy Schengen, utworzenie odpowiadającego za nią organu oraz mechanizmu międzyrządowego wspierającego działania podejmowane przez Frontex[13]. Jednocześnie podkreśla rolę i odpowiedzialność NATO w zapewnianiu bezpieczeństwa regionalnego[14] wobec aktualnej sytuacji w Ukrainie – „suwerenność europejska to nie tylko hasło, to dziś imperatyw”[15].

[10] Emmanuel Macron : « Nous avons besoin de rebâtir un ordre européen de sécurité, la guerre en Ukraine le rend encore plus indispensable », BFM TV, https://www.bfmtv.com/politique/elections/presidentielle/emmanuel-macron-nous-avons-besoin-de-rebatir-un-ordre-europeen-de-securite-la-guerre-en-ukraine-le-rend-encore-plus-indispensable_VN-202203170532.html, dostęp: 20.03.2022.

[11] Le programme d'Emmanuel Macron pour la présidentielle 2022, Le Monde, https://www.lemonde.fr/election-presidentielle-2022/article/2022/03/18/le-programme-d-emmanuel-macron-a-la-presidentielle-2022_6118070_6059010.html, dostęp: 20.03.2022.

[12] Quatre ans de travail pour l'Europe, Élysée, <https://www.elysee.fr/emmanuel-macron/europe>, dostęp: 20.03.2022.

[13] Le programme d'Emmanuel Macron..., op. cit.

[14] Macron espère « un nouvel ordre de sécurité » en Europe face à la Russie, Le Point Politique, https://www.lepoint.fr/politique/macron-espere-un-nouvel-ordre-de-securite-en-europe-face-a-la-russie-19-01-2022-2461202_20.php, dostęp: 20.03.2022.

[15] Emmanuel Macron, Twitter, <https://twitter.com/EmmanuelMacron/status/1502321216140554243>, dostęp: 23.03.2022.

Jean-Luc Mélenchon

Zdaniem J. L. Mélenchona należy dokonać przeglądu europejskiej polityki kontroli granic zewnętrznych, zrezygnować z militaryzacji granic UE oraz zakończyć część działań Frontexu. Kandydat proponuje również wycofanie Paryża z Eurokorpusu, wielonarodowego dowództwa sił szybkiego reagowania, oraz ograniczyć współpracę strategiczną do tych krajów, z którymi łączą Francję interesy. Dotyczy to przede wszystkim państw basenu Morza Śródziemnomorskiego. J. L. Mélenchon nieufnie podchodzi do gwarancji bezpieczeństwa na poziomie europejskim. Jak zaznacza, suwerenność należy do ludzi. Obrona jest prerogatywą, której nie można dzielić na szczeblu unijnym, a każde państwo członkowskie UE prowadzi własną politykę zagraniczną i obronną. Kandydat opowiada się za przyjęciem nowej Białej Księgi Obrony i Bezpieczeństwa Narodowego (fr. *le Livre Blanc sur la Défense et la Sécurité Nationale*), która przełoży cele geopolityczne na doktrynę obronną, a także wskaże priorytetowe regiony zaangażowania Francji. Obecnie obowiązujący dokument pochodzi z 2013 roku.

Valérie Pécresse

Kandydatka wskazała, że los Unii Europejskiej jest w rękach jej obywateli również w kwestii zapewnienia bezpieczeństwa. Wynika to z tego, że – z daniem V. Pécresse – nie można już liczyć na NATO, którego działalność w tej kwestii ma być skuteczna na kontynencie[16], natomiast UE musi być suwerenna w swoim bezpieczeństwie[17]. Stwierdziła, że integracja Ukrainy z NATO nie jest priorytetem w pokojowej i pojednanej Europie[18]. Jednocześnie po inwazji rosyjskiej wskazała, że wiele państw UE straciło czujność w obliczu aktualnych zagrożeń, wobec czego należy skoncentrować się na rozbudowie zdolności obronnych UE; Francja musi wykorzystać swoją zdolność do odstraszania[19]. Co więcej, podczas wizyty w Armenii stwierdziła, że bezpieczeństwo Europejczyków waży się w Armenii, na Kaukazie, gdyż po stronie wspieranego przez Turcję Azerbejdżanu walczą syryjscy dżihadyści[20]. Sam konflikt zaburza pokój na kontynencie. W ocenie kandydatki bezpieczeństwo europejskie to zdolność do skutecznej obrony swoich granic[21]. Kandydatka opowiada się przeciwko dalszemu rozszerzaniu UE, zwłaszcza dla Turcji[22].

[16] Valérie Pécresse, Twitter, <https://twitter.com/vpecresse/status/1496583049508798468>, dostęp: 20.03.2022.

[17] V. Pécresse, Valérie Pécresse : « Après l'invasion russe de l'Ukraine, les trois défis que l'Europe doit relever », Le Figaro, <https://www.lefigaro.fr/vox/politique/valerie-pecresse-apres-l-invasion-russe-de-l-ukraine-les-trois-defis-que-l-europe-doit-relever-20220225>, dostęp: 21.03.2022.

[18] V. Pécresse, Valérie Pécresse : « L'intégration de l'Ukraine dans l'OTAN ne me semble pas une priorité dans une Europe pacifiée et réconciliée », Le Monde, https://www.lemonde.fr/idees/article/2022/01/26/valerie-pecresse-l-integration-de-l-ukraine-dans-l-otan-ne-me-semble-pas-une-priorite-dans-une-europe-pacifiee-et-reconciliee_6111047_3232.html, dostęp: 20.03.2022.

[19] V. Pécresse, Valérie Pécresse : « Après l'invasion russe... », op. cit.

[20] Valérie Pécresse : « la sécurité des Européens se joue ici, en Arménie », Le Courrier d'Erevan, <https://www.courrier.am/fr/actualite/valerie-pecresse-la-securite-des-europeens-se-joue-ici-en-armenie>, dostęp: 21.03.2022.

[21] Présidentielle 2022 : Valérie Pécresse veut une Europe qui « protège efficacement ses frontières », Franceinfo, https://www.francetvinfo.fr/societe/immigration/video-presidentielle-2022-valerie-pecresse-veut-une-europe-qui- protege-efficacement-ses-frontieres_4911087.html, dostęp: 19.03.2022.

[22] D. Basso, « Pas de fierté française sans fierté européenne » pour Valérie Pécresse, Euractiv, <https://www.euractiv.fr/section/election-presidentielle-2022/news/pas-de-fierté-francaise-sans-fierté-europeenne-pour-valerie-pecresse/>, dostęp: 19.03.2022.

V. Péresse wskazywała także, że trzeba powołać nową organizację na rzecz bezpieczeństwa europejskiego, która obejmie terytorium od Atlantyku po Ural[23].

Marine Le Pen

Priorytetem kandydatki jest zapewnienie bezpieczeństwa krajowego, nie międzynarodowego oraz gwarancji wyższości prawa francuskiego nad prawem unijnym. Koncentruje się ona na wprowadzaniu zmian wewnętrznych, przede wszystkim w wymiarze sprawiedliwości. Dotyczy to m.in. zwiększenia penalizacji przestępstw, przyspieszenia postępowań sądowych oraz przywrócenia kary minimalnej za wykroczenia. W wymiarze europejskim chce przywrócenia całkowitej kontroli na granicach Francji oraz rezygnacji ze swobodnego przepływu osób, zachowując jednocześnie uproszczenie procedur dla obywateli państw Unii Europejskiej[24]. Ograniczenie miałyby nie dotyczyć osób zamieszkujących terytoria państw członkowskich Unii Europejskiej, ale nieposiadających statusu ich obywatela. W swoich wypowiedziach potrafiła stwierdzić: „Unia Europejska nas zrujnowała, załamała nasze bezpieczeństwo, stara się narzucić swój dyktat”[25].

Eric Zemmour

U Zemmoura najistotniejszym problemem jest migracja do Francji. Kandydat w tym aspekcie upatruje największych wyzwań. Jak podkreśla, Unia Europejska nie radzi sobie z „migrantami, brudem, przestępczością”, co równa się porażce wspólnoty, a symbolem tego ma być miasto Calais[26]. Mimo swoich skrajnie prawicowych poglądów oraz krytyce UE Zemmour nie opowiada się za ewentualnym Frexitem. Pragnie natomiast renegotjacji układu z Schengen, w celu ograniczenia migracji na terytorium Francji – tak legalnej, jak i nielegalnej – w szczególności osób z Bliskiego Wschodu oraz kontynentu afrykańskiego. Zemmour identyfikuje zagrożenie dla bezpieczeństwa Francji i Europy z ewentualną utratą tożsamości przez społeczności lokalne. Migracja jest jedyną kwestią, która – zdaniem kandydata – wymaga bliskiej współpracy z UE. Należy powstrzymać ten proces w celu uniknięcia „wymiany” Europejczyków oraz ograniczenia przemocy, którą niosą za sobą migranci. Wielokrotnie podkreślał, że wojna w Ukrainie odciąga Francuzów od prawdziwych problemów, które są na południu kontynentu[27].

[23] J. Pavy, Præsidentielle française : Valérie Pécresse, l'espoir de la droite française, EuroNews, <https://fr.euronews.com/2022/02/13/presidentielle-francaise-valerie-peccresse-l-espoir-de-la-droite-francaise>.

[24] Le programme, M la France, <https://mlafrance.fr/programme>, dostęp: 22.03.2022.

[25] Marine Le Pen, Twitter, https://twitter.com/mlp_officiel/status/642214971821170688, dostęp: 17.03.2022.

[26] Eric Zemmour en déplacement à Calais (19 janvier 2022, Calais), CLPRESS, <https://youtu.be/ckjYUzdriSQ>, dostęp: 17.03.2022.

[27] Præsidentielle : « La guerre détourne l'attention des sujets majeurs en France », dit Zemmour, Europe 1,

<https://www.europe1.fr/politique/presidentielle-la-guerre-detourne-lattention-des-sujets-majeurs-en-france-dit-zemmour-4097408>, dostęp: 17.2022.

Wizja integracji europejskiej

Emmanuel Macron

Przedstawiona w programie wyborczym urzędującego prezydenta wizja integracji europejskiej jest w dużym stopniu kontynuacją priorytetów zakreślonych na potrzeby objęcia przez Francję prezydencji w Radzie UE w pierwszym półroczu 2022 roku. Wśród trzech kluczowych priorytetów francuskiej prezydencji, zaprezentowanych przez E. Macrona na początku grudnia 2021 roku, znalazły się: (i) bardziej suwerenna Europa; (ii) nowy europejski model wzrostu; a także (iii) Europa o bardziej ludzkim wymiarze[28].

W kontekście wyścigu do Pałacu Elizejskiego szczególnie warto rozwinąć ten pierwszy element, jako ten z priorytetów, który w największym stopniu odzwierciedlony został w treści programu wyborczego.

Dążenie do osiągnięcia suwerenności europejskiej oparte zostało w programie francuskiej prezydencji na wzmocnieniu strefy Schengen i ochronie granic UE, lepszej kontroli migracji i poprawie polityki azylowej, a także zwiększeniu możliwości działania Unii w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony – w tym również możliwości stabilizowania najbliższego sąsiedztwa poprzez większe zaangażowanie na Bałkanach Zachodnich i w Afryce. W programie wyborczym E. Macrona odnaleźć można analogiczne zapisy, które kwestię suwerenności europejskiej i bezpieczeństwa traktują jednak znacznie szerzej. Mowa w tym wypadku o zabezpieczeniu autonomii energetycznej Europy poprzez przyspieszenie dekarbonizacji i rozwój czystej energii (za taką uznawana jest tu również energia jądrowa), zapewnieniu autonomii technologicznej poprzez inwestowanie w rozwój i ochronę rynkową europejskich championów w branży kosmicznej oraz IT, w końcu – opracowanie wspólnej doktryny w zakresie obronności oraz wzmocnienie możliwości armii europejskich i ich koordynacji[29]. Kluczowa wydaje się w tym kontekście deklaracja zawarta we wprowadzeniu do programu wyborczego: „Musimy przede wszystkim bronić naszych wartości w suwerennej Europie, zdolnej do kształtowania biegu wydarzeń na świecie. To jest pierwszy powód dla mojej kandydatury”[30].

E. Macron daje tym samym do zrozumienia, że promowana przez niego od 2017 roku koncepcja europejskiej autonomii strategicznej w polityce zagranicznej i bezpieczeństwa, zaprezentowana podczas słynnego wystąpienia na paryskiej Sorbonie, pozostaje ważnym punktem jego projektu prezydenckiego i starań o reelekcję. Jednocześnie francuski prezydent wyraźnie ucieka w tej kampanii od sformułowania konkretnych propozycji, jeśli chodzi o polityczny model funkcjonowania przyszłej UE – Europy bardziej federalnej lub międzyrządowej.

[28] Programme of the Presidency, French Presidency of the Council of the European Union, <https://presidence-francaise.consilium.europa.eu/en/programme/programme-of-the-presidency/>, dostęp: 26.03.2022.

[29] Emmanuel Macron avec vous. Élection présidentielle – 10 et 24 avril 2022, Avec vous, <https://avecvous.fr/wp-content/uploads/2022/03/Emmanuel-Macron-Avec-Vous-24-pages.pdf>, s. 23.

[30] Ibidem, s. 4.

Jean-Luc Mélenchon

Kandydat zaprezentował w swoim programie rozbudowaną wersję strategii dla Europy. Na jej łamach J. L. Mélenchon wyróżnił dziesięć priorytetów dla UE. Znalazły się wśród nich:

- walka z kryzysem klimatycznym i utratą różnorodności biologicznej poprzez ustanowienie celu zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych o co najmniej 65% do 2030;
- uchylenie zasady oszczędności budżetowych w postaci maksymalnego poziomu 3% deficytu i 60% długu;
- zagwarantowanie europejskiego zestawu praw socjalnych i ustanowienie ram dla europejskiej płacy minimalnej w celu zwalczania dumpingu i poprawy warunków pracy;
- zakończenie stosowania rozporządzeń dublińskich w celu zorganizowania skoordynowanego przyjmowania migrantów między państwami członkowskimi;
- odejście od koncepcji zwiększania zdolności obronnych Europy wspieranej przez NATO, która byłaby częścią amerykańskiej strategii eskalacji napięć na świecie;
- zawieszenie wypłaty unijnych środków dla państw członkowskich, które nie przestrzegają zasady praworządności i podstawowych wolności[31].

Istotną zapowiedzią lewicowego kandydata w dotychczasowej kampanii wyborczej była również deklaracja ignorowania przepisów europejskich, które będą sprzeczne z założeniami jego programu – stosując do tego celu m.in. klauzulę opt-out[32]. W pierwszej kolejności Mélenchon ma się natomiast podjąć próby zreformowania traktatów europejskich, tak, aby nie stały one na przeszkodzie postulowanych rozwiązań socjalnych i środowiskowych.

[31] J. L. Mélenchon, Notre stratégie en Europe: appliquer notre programme quoi qu'il en coûte. Jean-Luc Mélenchon, Élection Présidentielle 2022, s. 14-16.

[32] Niektóre państwa członkowskie UE mogą korzystać z tzw. klauzuli opt-out, dzięki której, w przypadku gdy jedno państwo członkowskie nie wyraża woli przystąpienia z pozostałymi państwami do określonej sfery polityki UE, może od tego kroku odstąpić, zapobiegając tym samym całkowitemu impasowi.

Valérie Pécresse

Kandydatka francuskich Republikanów kwestie dotyczące integracji europejskiej i preferowanej wizji Europy przedstawiła w części programu odnoszącej się do kryteriów francuskiej suwerenności. Koncepcja V. Pécresse zakłada wzmacnianie jej poprzez dążenie do konsolidacji UE w określonych obszarach. W tym kontekście używane jest przez republikańską kandydatkę hasło „silnej Francji w silnej Europie”. W prezentowanej wizji powinna to być Europa, która kontroluje swoje granice, chroni rynek wewnętrzny, posiada zdolność do obrony, a także definitywnie zamyka proces akcesyjny Turcji[33].

Narzędziami do zwiększenia kontroli na granicach zewnętrznych UE ma być renegocjacja układu z Schengen (m.in. usprawnienie procedury powrotów migrantów o nieuregulowanym statusie, usystematyzowanie kontroli biometrycznych), a także wzmocnienie Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej, Frontex, poprzez rekrutację dodatkowych funkcjonariuszy. Do realizacji wizji Europy chroniącej rynek wewnętrzny ma się z kolei przyczynić wprowadzenie podatku węglowego na granicach UE oraz zastosowanie preferencji dla europejskich firm przy zamówieniach publicznych. Zwiększanie autonomicznych zdolności obronnych Europy zostało natomiast przewidziane we współpracy z Sojuszem Północnoatlantyckim i oparte na podnoszeniu wydatków na zbrojenia w państwach UE oraz postulacie wyłączenia tych wydatków z reguły dopuszczalnej wysokości deficytu na poziomie 3% PKB[34].

Marine Le Pen

M. Le Pen prezentuje w swojej kampanii dużo bardziej jasną wizję integracji europejskiej, jednak idącą w przeciwnym kierunku niż ta postulowana przez E. Macrona. W programie wyborczym tej kandydatki, skoncentrowanym przede wszystkim na kwestiach związanych z bezpieczeństwem międzynarodowym i wewnętrznym, a także walce z migracją do Francji, kwestie dotyczące pożądanego modelu integracji europejskiej znajdują się stosunkowo wysoko na agendzie. Zostały one zaprezentowane w ramach drugiego z trzech głównych priorytetów manifestu wyborczego, który dotyczy pozycji i roli Francji w nowym, wielobiegunowym świecie (pozostałe odnoszą się do bezpieczeństwa oraz kwestii społecznych).

[33] Valérie Pécresse, Twitter, <https://twitter.com/vpecresse/status/1496583049508798468>, dostęp: 20.03.2022.

[34] V. Pécresse, Valérie Pécresse : « Après l'invasion russe de l'Ukraine, les trois défis que l'Europe doit relever », Le Figaro, <https://www.lefigaro.fr/vox/politique/valerie-pecresse-apres-l-invasion-russe-de-l-ukraine-les-trois-defis-que-l-europe-doit-relever-20220225>, dostęp: 21.03.2022.

Przewodnicząca Zjednoczenia Narodowego postuluje utworzenie Europejskiego Sojuszu Narodów, który miałby stopniowo zastąpić Unię Europejską. Prezentowana przez M. Le Pen wizja Europy wolnych i suwerennych narodów, funkcjonującej na zasadzie luźnej konfederacji państw, stanowić ma wyraźną przeciwwagę wobec projektów zakładających przekształcenie Unii w strukturę federalną[41] (w ostatnim czasie dążenie do „federalnego państwa europejskiego” zapisane zostało w umowie koalicyjnej członków nowego niemieckiego rządu). Jest to w naturalny sposób związane z postulatem M. Le Pen dotyczącym odzyskania przez Francję całkowitej kontroli nad polityką migracyjną, która obecnie stanowi kompetencję dzieloną między państwa członkowskie a UE. Przejawem tej wizji było również stanowisko wyrażone przez francuską kandydatkę podczas wizyty u premiera Węgier V. Orbána w październiku 2021 roku, kiedy wyraziła ona przekonanie, że każde prawo krajowe powinno być uważane za nadrzędne wobec prawa UE[42].

W stosunku do postulatów wysuwanych przez M. Le Pen w trakcie kampanii przedwyborczej do Parlamentu Europejskiego w 2019 roku – dotyczących między innymi potrzeby likwidacji Komisji Europejskiej oraz wyjścia Francji ze strefy euro – obecne stanowisko zostało złagodzone. Kandydatka Zjednoczenia Narodowego porzuciła postulat powrotu do waluty krajowej oraz głosi obecnie koncepcję, zgodnie z którą unijna egzekutywa powinna zostać przekształcona w sekretariat Rady UE, co byłoby krokiem w stronę odzyskania przez państwa członkowskie kompetencji przekazanych wcześniej na poziom ponadnarodowy. Już w 2017 roku, po przegranej w II turze wyborów prezydenckich z E. Macronem, został natomiast wycofany postulat przeprowadzenia referendum w sprawie wyjścia Francji z UE[43].

Eric Zemmour

Kolejny z prawicowych kandydatów, którego uśrednione poparcie sondażowe dawało mu pod koniec 2021 roku trzecią pozycję, prezentuje zbliżoną do M. Le Pen wizję Europy narodów. W programie wyborczym E. Zemmoura kwestie związane z integracją europejską i pozycją Francji w Europie umieszczone zostały w ramach pierwszego z wyróżnionych priorytetów: „Odzyskać naszą tożsamość i suwerenność”[44]. Ich omówienie poprzedzone zostało postulatami wprowadzenia mechanizmów demokracji bezpośredniej, zatrzymania imigracji, powrotu do polityki asymilacji, a także zwiększenia poziomu bezpieczeństwa wewnętrznego i porządku publicznego.

[41] M. Le Pen, M la France – Mon programme présidentiel. Projet pour la France de Marine le Pen, <https://mlafrance.fr/pdfs/manifeste-m-la-france-programme-presidentiel.pdf>, s. 18-19.

[42] D. Basso, Le Pen wants EU to be 'association of free nations', Euractiv, 12 stycznia 2022 r., <https://www.euractiv.com/section/elections/news/le-pen-wants-eu-to-be-association-of-free-nations/>, dostęp: 29.03.2022.

[43] Marine Le Pen: EU has more to lose on Brexit, but I don't want Frexit, Euronews, 7 lutego 2020 r., <https://www.euronews.com/2020/02/06/marine-le-pen-eu-has-more-to-lose-on-brexit-but-i-don-t-want-frexit>, dostęp: 29.03.2022.

[44] E. Zemmour, Pour que la France reste la France. Mon Programme – Eric Zemmour 2022, https://assets.nationbuilder.com/themes/61c071ce4764e8b1483d1a8c/attachments/original/1648220408/programme_eric_zemmour_presidentielle_2022.pdf?1648220408, s. 4-18.

Można tym samym dostrzec analogie, jeśli chodzi o kolejność prezentowanych kwestii w programach wyborczych E. Zemmoura i M. Le Pen.

W pierwszej kolejności E. Zemmour wzywa do odzyskania przez państwa narodowe kontroli nad polityką migracyjną oraz azylową, zakładając dążenie do zmiany traktatów europejskich, jeśli będzie to potrzebne. Dopuszcza również możliwość natychmiastowego odstąpienia od unijnych przepisów, które uniemożliwiałyby kontrolowanie ruchów migracyjnych przez władze w Paryżu. W zakresie podziału kompetencji między państwami członkowskimi a UE postuluje zablokowanie dalszych transferów kompetencji do Komisji Europejskiej i rygorystyczne egzekwowanie zasady pomocniczości. W tym kierunku idzie również postulat ustanowienia wyższości nowych przepisów krajowych nad wszelkimi wcześniejszymi tekstami międzynarodowymi i wynikającymi z nich aktami prawa wtórnego, co wymagałoby jednak zmiany francuskiej konstytucji. E. Zemmour opowiada się tym samym za przeorientowaniem projektu europejskiego w stronę Europy narodów, która respektuje suwerenność państw narodowych, w opozycji do koncepcji federalizacji UE[45]. Na uwagę zasługuje również jego stanowczy sprzeciw – wyrażony jako jeden z postulatów programowych – wobec dalszych rozszerzeń UE oraz wezwanie do definitywnego zamknięcia negocjacji akcesyjnych z Turcją[46].

[45] Ibidem, s. 13-14.

[46] Ostatnie posiedzenie konferencji akcesyjnej z udziałem Turcji odbyło się w czerwcu 2016 roku i od tego czasu proces ten jest zamrożony. Zob. więcej: <https://www.consilium.europa.eu/pl/policies/enlargement/turkey/>, dostęp: 29.03.2022.

Rosja

Emmanuel Macron

Podczas trwającej od 2017 roku kadencji E. Macron odbudowywał relacje Francji z Rosją. Od stycznia 2022 roku, na kilka tygodni przed agresją Rosji na Ukrainę, prezydent E. Macron bezpośrednio podejmował próby rozwiązania eskalującego konfliktu. Zaangażowanie to wynika nie tylko z dotychczas względnie bliskich relacji na linii Paryż-Moskwa, ale także z posiadanego przez Francję statusu mocarstwa regionalnego, z którego natomiast wynika przypisana sobie misja odpowiedzialności za utrzymanie stabilności i bezpieczeństwa europejskiego. Prezydent w sposób naturalny wzięł na siebie prowadzenie dialogu z W. Putinem, rolę pośrednika między Rosją a Ukrainą, jak i reprezentanta Zachodu (przejmując tę rolę po byłej kanclerz Niemiec Angeli Merkel)[47]. Wobec rosyjskiej inwazji na Ukrainę oficjalnie dokonał rewaloryzacji swoich dotychczasowych relacji z Kremlm. Obecnie opowiada się za wzmocnieniem sankcji przeciwko Rosji, sugerując, że te dotychczas wprowadzone, mogą być niewystarczające do powstrzymania rosyjskich działań. Jednocześnie podkreśla, że Francja nie jest i nie będzie w stanie wojny z Rosją[48], a kraje UE i Federacja Rosyjska mają wspólną granicę, dlatego też dialog jest niezbędny[49].

Jean-Luc Mélenchon

Jeszcze przed rosyjską agresją na Ukrainę, J. L. Mélenchon otwarcie mówił, że Moskwa jest partnerem Paryża, oraz że nie zgadza się z narracją czyniącą z Rosji wroga Francji. Ponadto wskazywał, iż Rosja w sposób odczytała rozszerzenie NATO o 10 państw Europy Środkowej i Wschodniej oraz politykę USA jako zagrożenie dla własnego bezpieczeństwa. „Rosjanie mobilizują się na swoich granicach? Któż nie zrobiłby tego samego z takim sąsiadem, krajem powiązanim z potęgą, która nieustannie im zagraża? Kontynuujemy stare metody zimnowojenne. Antyrosyjska polityka nie leży jednak w naszym [Francji] interesie, jest niebezpieczna i absurdalna. Kluczowym słowem tutaj jest « deeskalacja »”[50]. Ponadto zdaniem kandydata nacjonalizm rosyjski nie powinien być czynnikiem, na podstawie którego NATO wzmacnia swoją obecność na wschodniej flance. Aktualnie J. L. Mélenchon nie potępia oficjalnie wojny w Ukrainie.

[47] A. Olech, How France-Russia Relations Could Affect the Security of the Baltic Sea Region, International Centre for defence and Security, <https://icds.ee/en/how-france-russia-relations-could-affect-the-security-of-the-baltic-sea-region/>, dostęp: 26.03.2022.

[48] A. Olech, Macron: Rosja agresorem, ale Paryż nie jest na wojnie z Moskwą, Defence24, <https://defence24.pl/geopolityka/macron-rosja-agresorem-ale-paryz-nie-jest-na-wojnie-z-moskwa-komentarz>, dostęp: 03.03.2022.

[49] Emmanuel Macron propose des « garanties concrètes de sécurité » à Vladimir Poutine, Euractiv, <https://www.euractiv.fr/section/l-europe-dans-le-monde/news/emmanuel-macron-propose-des-garanties-concretes-de-securite-a-vladimir-poutine/>, dostęp: 05.03.2022.

[50] Jean-Luc Mélenchon : « Les conditions sont mûres pour un grand changement en Europe », Le Monde, https://www.lemonde.fr/election-presidentielle-2022/article/2022/01/18/jean-luc-melenchon-les-conditions-sont-mures-pour-un-grand-changement-en-europe_6109887_6059010.html, dostęp: 18.03.2022.

Zdaniem kandydata nakładane na Rosję sankcje nie tylko będą nieskuteczne, ze względu na to, że Moskwa nie powstrzyma się od swoich działań, ale także obciążą siłę nabywczą Francuzów[51]. Wobec trwającej wojny rosyjsko-ukraińskiej opowiada się przeciwko uzbrajaniu militarnemu Ukrainy, ponieważ już wiadomo, że Kijów tę wojnę przegra. Z tego względu J. L. Mélenchon żąda zawieszenia broni, wycofania Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej z terytorium państwa sąsiadującego oraz zwołania „konferencji granicznej” Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie. Kandydat proponuje, żeby Francja przyjęła stanowisko państwa neutralnego wobec wojny w Ukrainie[52]. J. L. Mélenchon jest zwolennikiem dialogu z Rosją.

Valérie Pécresse

V. Pécresse zaznacza, że nigdy nie popierała działań Rosji, oraz że nie powinni rządzić Francją ci, którzy kiedykolwiek wspierali W. Putina. Wskazuje, że Francja jest sojusznikiem (nie wasalem) USA i z pewnością nie będzie nigdy wspierać Kremla. Zaznacza, że rosyjska agresja na Ukrainę stanowi wojnę u progu UE[53], a także iż prezydent Rosji jest wrogiem Francji i Europy[54]. Wielokrotnie mówiła, że kandydaci wspierający W. Putina tworzą zagrożenie dla państwa[55], w szczególności M. Le Pen i E. Zemmour. V. Pécresse opowiada się za zwiększeniem sankcji na Rosję oraz ograniczeniem zakupu surowców energetycznych z Moskwy, całkowicie odcinając się tym samym od zależności energetycznej[56]. V. Pécresse mówi biegle po rosyjsku, w młodości kilkakrotnie wyjeżdżała do ZSRR.

Marine Le Pen

M. Le Pen zawsze opowiadała się za rozwojem stosunków z Rosją i regularnie wizytowała W. Putina[57]. Ze względu na rosyjską inwazję na Ukrainę, odcina się jednak od pozytywnej relacji, którą od lata utrzymywała z prezydentem Federacji Rosyjskiej.

[51] Jean-Luc Mélenchon, Twitter, <https://twitter.com/JLMelenchon/status/1507087561780613120>, dostęp: 24.03.2022.

[52] G. Houdayer, Guerre en Ukraine : sur France Bleu, Jean-Luc Mélenchon appelle à réfléchir à une forme de « non-alignement », France Bleu, <https://www.francebleu.fr/infos/politique/guerre-en-ukraine-sur-france-bleu-jean-luc-melenchon-1648211144>, dostęp: 25.03.2022.

[53] Valérie Pécresse fustige les « candidats qui ont défendu la Russie », Europe 1, <https://www.europe1.fr/politique/valerie-pecresse-fustige-les-candidats-qui-ont-defendu-la-russie-4096314>, dostęp: 25.03.2022.

[54] Valérie Pécresse fustige les « candidats qui ont défendu la Russie », Le Monde, https://www.lemonde.fr/election-presidentielle-2022/article/2022/02/27/valerie-pecresse-fustige-les-candidats-qui-ont-defendu-la-russie_6115440_6059010.html, dostęp: 25.03.2022.

[55] D. Doukhan, Relations avec la Russie : le va-tout de Valérie Pécresse, Le Parisien, <https://www.leparisien.fr/elections/presidentielle/relations-avec-la-russie-valerie-pecresse-dans-le-piege-28-02-2022-7GGTTQKMFVCGTJNNGKO7UVCSXU.php>, dostęp: 24.03.2022.

[56] Valérie Pécresse: « Il faut durcir les sanctions » à l'encontre de la Russie, « diminuer nos achats d'hydrocarbures russes », BFM TV, https://www.bfmtv.com/politique/valerie-pecresse-il-faut-durcir-les-sanctions-a-l-encontre-de-la-russie-diminuer-nos-achats-d-hydrocarbures-russes_VN-202203090157.html, dostęp: 19.03.2022.

[56] Le jour où... Vladimir Poutine a pris Valérie Pécresse pour un agent secret, Gala, https://www.gala.fr/Lactu/news_de_stars/le-jour-ou-vladimir-poutine-a-pris-valerie-pecresse-pour-un-agent-secret_477543, dostęp: 19.03.2022.

[57] Présentielle française : Poutine justifie avoir reçu Marine Le Pen en Russie, Public Sénat, <https://www.publicsenat.fr/article/politique/presidentielle-francaise-poutine-justifie-avoir-recu-marine-le-pen-en-russie-61158>, dostęp: 19.03.2022.

Niemniej jej sztab podkreśla, że nie będzie negował stanowiska kandydatki w polityce międzynarodowej oraz ważnej współpracy z Rosją, m.in. na rzecz walki z Państwem Islamskim i w ramach Rady Bezpieczeństwa ONZ[58]. Jednocześnie M. Le Pen stwierdziła, że sankcje nakładane na Rosję będą miały konsekwencje dla obywateli Francji, ponieważ ich sytuacja materialna znacznie się pogorszy. Uważa, że w wymiarze ekonomicznym to Francuzi będą ofiarami trwającego konfliktu zbrojnego. W temacie działań W. Putina wypunktowała, że Rosja przekroczyła czerwoną linię, a to, co zrobił jej prezydent, jest naganne. Mimo to jej zdaniem należy ograniczyć się do rozwiązywania sporu drogą dyplomatyczną, ponieważ Rosja jest potęgą nuklearną[59]. W pierwotnej wersji ulotek z początku marca 2022 roku, na broszurach zapowiadających jej start w wyborach, znajdowało się zdjęcie M. Le Pen z W. Putinem[60]. Mimo obecnej agresji Rosji na Ukrainę kandydatka jest zdania, że należy utrzymywać relacje z Rosją. Jeśli państwa europejskie odwrócą się od Moskwy, ta zbliży się z Chinami[61]. Może to stanowić zagrożenie dla pojedynczych państw, ale i UE, ponieważ Rosja i Chiny są państwami odpowiednio największym i najbardziej zaludnionym na świecie.

Eric Zemmour

Jeszcze w 2015 roku, rok po aneksji Krymu przez Rosję, E. Zemmour podjął dialog z Moskwą. Jako dziennikarz le Figaro, kandydat często wspierał działalność Rosji i Putina[62], wychwalając równolegle rosyjski reżim. We wrześniu 2018 roku ogłosił, że marzy o francuskim odpowiedniku Putina[63]. Zdaniem E. Zemmoura czynnikiem, który w lutym 2022 roku wywołał agresję Rosji na Ukrainę, jest obecność militarna państw NATO w Europie Wschodniej. Wobec powyższego Francja powinna opuścić zintegrowane struktury wojskowe NATO i wrócić do tradycyjnego, historycznego dialogu z Rosją. Względem wojny w Ukrainie Zemmour staje po stronie Francji i Francuzów twierdząc, że pragnie pokoju, oraz iż nie chce, by ta wojna eskalowała na tyle, by zagrażała Paryżowi[64]. W wywiadzie udzielonym 30 marca 2022 roku dla stacji BFM TV E. Zemmour przyznał, że pomylił się w jednej rzeczy: „nie wierzyłem, że Putin zamierza zaatakować Ukrainę”[65]. Mimo to, kandydat nie krytykuje działań Rosji i Putina, natomiast podkreśla, że priorytetem jest zapewnienie bezpieczeństwa Francji. Nie odnosi się do sytuacji w państwach Europy Środkowo-Wschodniej.

[58] Marine Le Pen avec Vladimir Poutine : le tract qui tombe mal, Le Point, https://www.lepoint.fr/presidentielle/le-rn-embarrasse-par-un-tract-ou-figurent-marine-le-pen-et-poutine-01-03-2022-2466676_3121.php, dostęp: 19.03.2022.

[59] Sanctions contre la Russie : Marine Le Pen s'inquiète pour le pouvoir d'achat des Français, Europe 1, <https://www.europe1.fr/politique/sanctions-contre-la-russie-marine-le-pen-sinquiete-pour-le-pouvoir-dachat-des-francais-4095995>, dostęp: 19.03.2022.

[60] Twitter, <https://twitter.com/paFurbury/status/>, dostęp: 19.03.2022.

[61] Le Pen sur l'Ukraine: « Le jour où Poutine a lancé son armée, j'ai immédiatement condamné cela », BFM TV https://www.youtube.com/watch?v=B4_TyM6ZsVU, dostęp: 22.03.2022.

[62] Guerre en Ukraine : Zemmour identifié par la Russie en 2015 comme « un relais d'influence », RTL, <https://www.rtl.fr/actu/international/guerre-en-ukraine-zemmour-identifie-par-la-russie-en-2015-comme-un-relais-d-influence-7900131103>, dostęp: 20.03.2022.

[63] Eric Zemmour: « Je rêve d'un Poutine français ! », l'Opinion, <https://youtu.be/4dlkGM09zEQ>, dostęp: 20.03.2022.

[64] Zemmour : « Les Russes sont capables de tout », =RMC, <https://youtu.be/-1TugxrsjXg>, dostęp: 20.03.2022.

[65] Eric Zemmour: « Je me suis trompé sur une chose : je ne croyais pas que Poutine allait attaquer » l'Ukraine, BFM TV, https://www.bfmtv.com/politique/eric-zemmour-zemmour-eric-je-me-suis-trompe-sur-une-chose-je-ne-croyais-pas-que-poutine-allait-attaquer-l-ukraine_VN-202203300120.html, dostęp: 30.03.2022.

Polska

Emmanuel Macron

Dotychczas E. Macron nie podniósł kwestii ewentualnej współpracy czy też bardziej szczegółowego partnerstwa z Polską. W październiku 2021 roku A. Duda był w Paryżu, a na początku lutego 2022 roku odbyło się spotkanie w ramach Trójkąta Weimarskiego. W kwestii napięć Polska-UE, francuski prezydent zawsze wzywał do dialogu z Warszawą[65]. Pojawia się także kwestia współpracy w ramach wykorzystania energii jądrowej[66] i budowy przez Francję dużych reaktorów w Polsce[67]. Obecnie, w związku z trwającą agresją rosyjską na Ukrainę, widoczny jest wzrost zainteresowania regionem Europy Środkowo-Wschodniej, pomijanym wcześniej w polityce zagranicznej Paryża. Można się spodziewać, że E. Macron podniesie jeszcze kwestię Polski, gdyż podkreślał, że Warszawa i Paryż muszą współpracować na wielu polach, m.in.: migracji, klimatu, energii, przemysłu i europejskiej obrony[68].

Jean-Luc Mélenchon

Kandydat nie podnosi problematyki współpracy z Polską lub regionem Europy Środkowej i Wschodniej; J. L. Mélenchon skupia się na kwestiach społecznych i ekologicznych życia codziennego Francuzów. Do końca marca 2022 roku wypowiadał się o Polsce wyłącznie krytycznie, szczególnie w zakresie praw człowieka („Polska jest znana z łamania praw człowieka”[69]), bezpieczeństwa regionalnego w związku z agresją rosyjską na Ukrainę oraz polskiej polityki migracyjnej. Pierwsze z wymienionych dotyczy przede wszystkim wyjątkowo restrykcyjnego prawa aborcyjnego. Zdaniem kandydata wynika to z opresji wobec kobiet oraz dominacji mężczyzn[70]. W kwestii drugiego ze wspomnianych punktów – bezpieczeństwa regionalne wobec rosyjskiej agresji na Ukrainę – J. L. Mélenchon zastanawia się, czy zaangażowanie Polski jako państwa, przez które transportowana jest broń do Ukrainy, nie wystawia tak państwa, jak i NATO na pewne prowokacje ze strony Rosji i/lub Białorusi[71]. Najwięcej kandydat wypowiada się w sprawie polskiej polityki migracyjnej – odrzuceniem przyjęcia imigrantów podczas kryzysu migracyjnego w 2015 i rezygnacją przez RP z zaangażowania w struktury Frontexu.

[65] Tensions Pologne-UE : Emmanuel Macron appelle à poursuivre le dialogue avec Varsovie, RMC, https://www.lemonde.fr/international/article/2021/10/28/tensions-pologne-ue-emmanuel-macron-appelle-a-poursuivre-le-dialogue-avec-varsovie_6100139_3210.html, dostęp: 18.03.2022.

[66] Pologne : Emmanuel Macron a rencontré le président Andrzej Duda, Le Point International, https://www.lepoint.fr/monde/pologne-emmanuel-macron-a-rencontre-le-president-andrzej-duda-28-10-2021-2449634_24.php, dostęp: 18.03.2022.

[67] A. Olech, Mały atom dla Amerykanów, duży dla Francuzów?, Energetyka24, <https://energetyka24.com/atom/amerykanie-zbuduja-w-polsce-smr-a-francuzi-duzy-atom-wspolpraca-z-paryzem-wzmocni-nasza-pozycje-w-ue>, dostęp: 18.03.2022.

[68] Macron reçoit mercredi le président polonais sur fond de tensions avec l'UE, Le Figaro, <https://www.lefigaro.fr/flash-actu/macron-recoit-mercredi-le-president-polonais-sur-fond-de-tensions-avec-l-ue-20211026>, dostęp: 18.03.2022.

Co więcej, kandydat otwarcie potępia Polskę za jej działania podczas kryzysu na granicy polsko-białoruskiej w drugiej połowie 2021 roku. Krytyka dotyczy w szczególności niehumanitarnego wydalania migrantów, nieprzyznawania tym osobom azylu, uniemożliwienia organizacjom pozarządowym i mediom wstępu na terytorium objęte stanem wyjątkowym oraz wznoszeniem muru na granicy[72]. W listopadzie 2021 roku podczas wywiadu, w którym wypowiedział się na temat działań rządu RP na granicy polsko-białoruskiej, zarzucił Polsce hipokryzję. Zastanawiał się przy tym, jak Polska, państwo, w którym głęboko zakorzenione są idee chrześcijaństwa, może pozwolić na to, że przy jej granicy i na jej terytorium umierają ludzie[73]. Wówczas stwierdził: „jak państwo z byłego bloku sowieckiego może wznosić mur przeciwko wolności swobodnego poruszania się: co za haniebny regres!”

Valérie Péresse

Polska nie była nigdy zbyt ważna w agendzie V. Péresse, niemniej odniosła się do kilku kwestii. Przede wszystkim zaznaczyła, że całkowicie popiera Polskę w jej konflikcie z Unią Europejską. Stwierdziła, że UE ma zwierzchnictwo w ramach wielu traktatów, które są ponad prawem krajowym, ale nie mogą być ponad tożsamością konstytucyjną, ani polską, ani francuską[74]. Jest całkowicie przeciwko sankcjom nakładanym na Polskę[75]. Ponadto kandydatka wypowiedziała się o kryzysie migracyjnym na granicy białorusko-polskiej wskazując, iż nie powinno się budować murów na granicach przeciwko ludziom uciekającym przed dyktatorami[76]. Należy jednak bronić granic UE przed faktycznym zagrożeniem, a polsko-białoruska granica musi być kontrolowana. Celem powinno być nałożenie sankcji na Białoruś i wysiłek całej Unii, aby broniła swoich granic[77].

Marine Le Pen

Mimo że jeszcze w 2017 roku M. Le Pen była przez partię rządzącą niepożądana w Polsce, ta relacja zaczęła się z czasem ocieplać[78]. Pięć lat temu Wicepremier RP Jarosław Kaczyński powiedział, że „z Panią Le Pen mamy tyle wspólnego mniej więcej, co z Panem Putinem”[79].

[72] Migrations, Mélenchon2022, <https://melenchon2022.fr/livrets-thematiques/migrations/>, 15.03.2022.

[73] Jean-Luc Mélenchon, Twitter, <https://twitter.com/jlmelenchon/status/1459852287359205380>, dostęp: 15.03.2022.

[74] Pologne : la primauté du droit européen contestée par Valérie Péresse, Le Point International, https://www.lepoint.fr/monde/pologne-la-primaute-du-droit-europeen-contestee-par-valerie-pecresse-13-10-2021-2447544_24.php, dostęp: 15.03.2022.

[75] Valérie Péresse déplore la « trahison » de certains élus qu'elle avait soutenu; Christian Estrosi contre le maintien des sanctions contre la Pologne, Atlantico, <https://atlantico.fr/article/video/christian-estrosi-contre-le-maintien-des-sanctions-contre-la-pologne-valerie-pecresse-deploire-la-trahison-de-certains-elus-qu-elle-avait-soutenu>, dostęp: 15.03.2022.

[76] Migrants à la frontière polonaise : Valérie Péresse n'est « favorable à aucun mur », BFM TV, https://www.bfmtv.com/politique/migrants-a-la-frontiere-polonaise-valerie-pecresse-n-est-favorable-a-aucun-mur_VN-202111150098.html, dostęp: 15.03.2022.

[77] Valérie Péresse, Twitter, <https://twitter.com/vpecresse/status/1459974444894588940?lang=en>, dostęp: 16.03.2022.

[78] « Pour réformer l'Europe de l'intérieur, la Pologne a besoin de Marine Le Pen », Marianne, <https://www.marianne.net/monde/europe/pour-reformer-leurope-de-linterieur-la-pologne-a-besoin-de-marine-le-pen>, dostęp: 16.03.2022.

[79] Kaczyński: nie chcemy wyjść z Unii, z panią Le Pen mamy tyle wspólnego, co z panem Putinem, TVN24, <https://tvn24.pl/polska/kaczynski-o-wyjsciu-polski-z-ue-tusku-i-le-pen-ra723082-2483741>, dostęp: 15.03.2022.

Obecnie natomiast sama kandydatka potrafiła odważnie stwierdzić: „cała moja solidarność z Polakami w obliczu kolejnego zamachu stanu Unii Europejskiej”[80], gdy odwoływała się do kary nałożonej przez TSUE. M. Le Pen kilkakrotnie spotkała się z premierem M. Morawieckim, podkreślając, że wspólnie apelują o przywrócenie wolności i suwerenności narodom europejskim[81], a także rozumieją potrzeby Europy razem z V. Orbanem i S. Abascallem. Ponadto M. Le Pen ujęła współpracę z Polską w swojej kampanii prezydenckiej, wskazując, że ma tu sojuszników. Kandydatka nie wyznacza obszaru, w którym chciałby współpracować z przedstawicielami z Polski, poza stworzeniem przeciwwagi dla Brukseli, mającej prawdopodobnie skutkować równowagą sił w Parlamencie Europejskim. Co istotne, podczas gdy Polska od dłuższego czasu wyrażała swoje zaniepokojenie działalnością Rosji, zgłaszając na poziomie UE potrzebę zaostrzenia polityki wobec Moskwy, M. Le Pen domagała się zniesienia sankcji nałożonych na Rosję po aneksji Krymu oraz utrzymywała bliskie relacje z W. Putinem.

Eric Zemmour

Kandydat nie ujął potencjalnej współpracy z Polską w swoim programie wyborczym; rzadko podnosi też temat działań Warszawy podczas swoich wieców. Kandydata i Polskę łączy jednak podważanie roli UE i kwestionowanie prymatu prawa europejskiego nad państwowym. Zemmour w przeszłości wielokrotnie krytykował działania Unii Europejskiej, zarzucając instytucji narzucanie zachodniego progresywizmu takim państwom jak Polska (i Węgry). Wobec mobilizacji Polaków do pomocy w kryzysie humanitarnym wywołanym rosyjskim atakiem na terytorium państwa sąsiedniego proponuje zniesienie przez Komisję Europejską sankcji finansowych nałożonych na Warszawę[82]. Obecnie istnieje zbieżność poglądów z Warszawą w kwestii działalności Unii Europejskiej, jej „ingerencji” w sprawy wewnętrzne państw, chęć samodzielnego sprawowania rządów oraz potrzeba utrzymania suwerenności od podmiotów pozapaństwowych.

[80] Marine Le Pen, Twitter, https://twitter.com/mlp_officiel/status/1453356129094934531, dostęp: 15.03.2022.

[81] Marine Le Pen, Twitter, https://twitter.com/mlp_officiel/status/1466863559862898697?lang=en, dostęp: 15.03.2022.

[82] Exode des Ukrainiens : Eric Zemmour « préfère » que les réfugiés « soient en Pologne », TF1, <https://www.tf1info.fr/international/guerre-en-ukraine-exode-des-ukrainiens-eric-zemmour-prefere-que-les-refugies-soient-en-pologne-2212087.html>, dostęp: 15.03.2022.

Indo-Pacyfik

Emmanuel Macron

Prezydent bardzo mało odnosił się do ewentualnego zaangażowania Francji w regionie Indo-Pacyfiku. Jego główne działania koncentrowały się na partnerstwie z Indiami i Indonezją[83] zacieśnianiem relacji z Japonią, kontrolowaniem innych mocarstw w regionie (wspólne ćwiczenia z QUAD[84]), a także powstrzymywaniem rosnącej roli Chin. Nawet pomimo upadku kontraktu na łodzie podwodne dla Australii, E. Macron podkreślił, że Francja jest potęgą Indo-Pacyfiku niezależnie od jakiegokolwiek umowy[85]. Należy się spodziewać, że w związku ze wzrostem zainteresowania Indo-Pacyfikiem oraz rywalizacją między USA a Chinami, znaczenie regionu w polityce zagranicznej Francji znacznie wzrośnie. E. Macron podczas swojej prezydentury uniknął już odłączenia się Nowej Kaledonii od państwa (grudzień 2021 roku)[86]. Pozostaje jednak kwestia intensyfikowanego zaangażowania Chin w regionie, co wiąże się z ewentualną utratą wpływów również w terytoriach zależnych. Prezydent jeszcze nie raz podniesie kwestię zaangażowania w regionie Indo-Pacyfiku, ponieważ to m.in. dzięki posiadanym terytoriom zamorskim państwo posiada status mocarstwa[87].

Jean-Luc Mélenchon

J. L. Mélenchon nazywa francuskie wspólnoty i terytoria zamorskie w regionie Indo-Pacyfiku „terytoriami porzuconymi”, „terytoriami drugiej kategorii”, „placem zabaw dla dużych, bezużytecznych projektów”[88]. Kandydat proponuje większe zaangażowanie francuskich terytoriów na rzecz współpracy gospodarczej oraz budowanie polityki i partnerstw regionalnych. J. L. Mélenchon podkreśla, że współpracujące z Rosją Chiny nie stanowią zagrożenia ani dla Francji, ani dla pozostałych państw tak w regionie, jak i poza nim, ponieważ Pekin nie posiada środków potrzebnych do znacznego wzmocnienia swojej pozycji i pokonania aktualnych mocarstw. Kandydat otwarcie mówi, że aktualna rywalizacja z Chinami służy wyłącznie interesom USA, pragnącym utrzymać swoją supremację. Jak twierdzi, „Francja i Europa, regularnie są pośrednimi ofiarami amerykańskich sankcji eksterytorialnych, dzielą zatem interesy Chin i Rosji”[89].

[83] Indo-Pacifique : Emmanuel Macron à l'offensive, Les Echos, <https://www.lesechos.fr/monde/enjeux-internationaux/indo-pacifique-emmanuel-macron-se-rapproche-de-lindonesie-1359898>, dostęp: 13.03.2022.

[84] Naval exercise in Indian Ocean between Quad and France should be conducive for regional peace: China, The Economic Times, <https://economictimes.indiatimes.com/news/defence/naval-exercise-in-indian-ocean-between-quad-and-france-should-be-conducive-for-regional-peace-china/articleshow/81932343.cms?from=mdr>, dostęp: 13.03.2022.

[85] Pour Macron, l'affaire des sous-marins « ne change en rien la stratégie Indo-Pacifique de la France, BFM Business, https://www.bfmtv.com/economie/international/l-affaire-des-sous-marins-australien-ne-change-en-rien-la-strategie-indo-pacifique-de-la-france_AV-202109280179.html, dostęp: 13.03.2022.

[86] Zob. K. Siekierka, Przyszłość Francji w regionie Indo-Pacyfiku w związku ze zbliżającym się referendum niepodległościowym w Nowej Kaledonii, Instytut Nowej Europy, <https://ine.org.pl/przyszlosc-francji-w-regionie-indo-pacyfiku-w-zwiazku-ze-zblizajacym-sie-referendum-niepodleglosciowym-w-nowej-kaledonii/>, dostęp: 05.03.2022.

[87] « Les territoires français de l'Indo-Pacifique doivent être une priorité du prochain quinquennat », Le Monde, https://www.lemonde.fr/idees/article/2022/02/22/les-territoires-francais-de-l-indo-pacifique-doivent-etre-une-priorite-du-prochain-quinquennat_6114705_3232.html, dostęp: 05.03.2022.

[88] Outre-mer, Mélenchon2022, <https://melenchon2022.fr/livrets-thematiques/outre-mer/>, dostęp: 09.03.2022.

[89] J. L. Mélenchon, « Cessons de suivre les Etats-Unis dans leurs aventures dans la zone indopacifique ». La tribune de Jean-Luc Mélenchon, l'Opinion, <https://www.lopinion.fr/international/cessons-de-suivre-les-etats-unis-dans-leurs-aventures-dans-la-zone-indopacifique-la-tribune-de-jean-luc-melenchon>, dostęp: 08.03.2022.

Valérie Péresse

V. Péresse bardzo wspiera inicjatywę dwustronnej współpracy z Japonią. Chciałaby, aby oba kraje wzmocniły relację, zwłaszcza w kwestiach obronnych w regionie Indo-Pacyfiku. Stwierdziła, że jest zakochana w Japonii[90]. Jeszcze przed referendum niepodległościowym w grudniu 2021 roku kandydatka nawoływała mieszkańców Nowej Kaledonii do utrzymania formalnych więzi z Francją metropolitarną, zaznaczając, że Paryż może zapewnić im trwałe bezpieczeństwo. V. Péresse ogłosiła, że po wygraniu wyborów podejmie działania w celu określenia nowego statusu Nowej Kaledonii. Nie podała jednak szczegółów w tym zakresie[91]. Kandydatka dodaje, że rywalizacja chińsko-amerykańska, spory terytorialne i napięcia strategiczne, które toczą się obecnie w strefie Indo-Pacyfiku, zagrażają suwerenności i interesom Francji[92]. Uważa, że należy wstrzymać wsparcie dla Chin, ponieważ zdolności państwa wzrastają, skutkując jego awansem do kraju o statusie supermocarstwa gospodarczego i militarnego[93].

Marine Le Pen

Zaznacza, że Francja jest bardzo mocno obecna w regionie i należy dbać o nawiązane relacje, wskazując w tym kontekście choćby na utratę jednego z sojuszników – Australii[94]. W ramach współpracy w tym regionie preferuje kooperację z Wielką Brytanią, niż Niemcami, na drugim miejscu stawia USA[95]. Kandydatka nawołuje do przeciwstawienia się Chinom oraz zademonstrowania swojej siły i uspokojenia sytuacji na Indo-Pacyfiku przez Francję. M. Le Pen nie chce nakładania sankcji na Chiny, pomimo łamania przez kraj praw człowieka[96]. Indo-Pacyfik nie jest priorytetem w polityce zagranicznej M. Le Pen[97]. Po objęciu przez M. Le Pen funkcji prezydenta, kandydatka planuje zainicjować z mieszkańcami Nowej Kaledonii dialogu na temat ewentualnej zmiany statusu tego terytorium zamorskiego. Celem rozmów ma być wzmocnienie relacji i jedności na linii Paryż-Numea[98].

[90] Valérie Péresse, Twitter, <https://twitter.com/vpecresse/status/1469334088914026506?lang=en>, dostęp: 08.03.2022.

[91] A. Djamshidi, C. Robin, V. Philipponnat, Féminicide, IVG, GPA... Valérie Péresse face à la rédaction de ELLE, ELLE, <https://www.elle.fr/Societe/Interviews/Feminicide-IVG-GPA-Valerie-Pecresse-face-a-la-redaction-de-ELLE-3986743>, dostęp: 08.03.2022.

[92] V. Péresse, Valérie Péresse : « Pour une Nouvelle-Calédonie française ! », LeFigaro, <https://www.lefigaro.fr/vox/politique/valerie-pecresse-pour-une-nouvelle-caledonie-francaise-20211029>, dostęp: 08.03.2022.

[93] Le programme de Valérie Péresse à la présidentielle 2022 , Le Monde, https://www.lemonde.fr/politique/article/2022/02/14/le-programme-de-valerie-pecresse-a-la-presidentielle-2022_6113620_823448.html, dostęp: 08.03.2022.

[94] Crise des sous-marins : Emmanuel Macron doit sortir du «silence», estime Marine Le Pen, Le Parisien, <https://www.leparisien.fr/international/crise-des-sous-marins-emmanuel-macron-doit-sortir-du-silence-estime-marine-le-pen-21-09-2021-GI7J64QMAJHWFDDVUD4KYBDXFI.php>, dostęp: 08.03.2022.

[95] M. Le Pen, « Berlin n'est pas le bon partenaire de Paris dans le champ du régalien ». La tribune de Marine Le Pen, l'Opinion, <https://www.lopinion.fr/politique/berlin-nest-pas-le-bon-partenaire-de-paris-dans-le-champ-du-regalien-la-tribune-de-marine-le-pen>, dostęp: 09.03.2022.

[96] M. Pene-Lassus, T. Shiraiishi, France's Le Pen vows to stand up against China in Indo-Pacific, Nikkei Asia, <https://asia.nikkei.com/Editor-s-Picks/Interview/France-s-Le-Pen-vows-to-stand-up-against-China-in-Indo-Pacific>, dostęp: 10.03.2022.

[97] V. Niquet, What About Asia? The Hole in the French Presidential Election Debate, The Diplomat, <https://thediplomat.com/2017/04/what-about-asia-the-hole-in-the-french-presidential-election-debate/>, dostęp: 10.03.2022.

[98] M l'Outre-Mer, M la France, <https://mlafrance.fr/pdfs/Projet-Outre-Mer.pdf>, dostęp: 10.03.2022.

Eric Zemmour

Kandydat kładzie nacisk na zwiększenie obecności militarnej Francji w regionie Indo-Pacyfiku i wzmożoną walkę z nielegalną migracją. Na terytorium Nowej Kaledonii miałyby powstać „prawdziwa baza wojskowa w regionie Indo-Pacyfiku”, będąca w centrum żywego zainteresowania i rywalizacji mocarstw globalnych[99], przede wszystkim USA i Chin. Francuskie wspólnoty i terytoria zamorskie zlokalizowane w regionie Indo-Pacyfiku mają realizować interesy V Republiki. Co istotne, planuje położyć ostateczny kres ruchom niepodległościowym w Nowej Kaledonii m.in. poprzez przeprowadzenie reformy Porozumienia z Numei[100].

[99] Eric Zemmour : Mon message pour la Nouvelle-Calédonie, Eric Zemmour, <https://youtu.be/IELVbnwnrx4>, dostęp: 10.03.2022.

[100] Outre-mer : le programme d'Eric Zemmour, Zemmour2022, <https://programme.zemmour2022.fr/outre-mer>, dostęp: 10.03.2022.

Migracije

Emmanuel Macron

W kwestii migracji E. Macron oferuje te same obietnice, co podczas poprzedniej kampanii. Opowiada się za złagodzeniem procedur azylowych. Prezydent podkreśla, że odmowa przyznania statusu azylanta lub uchodźcy będzie skutkowała obowiązkiem opuszczenia granic Francji[101]. Proponuje obniżenie uciążliwości procedur tak, by ograniczyć nieefektywność systemu, spowodowaną m.in. możliwościami odwoławczymi. Co więcej, chce ustanowić takie rozwiązania, które będą skutkować wzmożoną integracją migrantów ze społeczeństwem francuskim, w tym naukę języka francuskiego, wsparcie w znalezieniu zatrudnienia, a także takie rozmieszczenie geograficzne migrantów, które uniemożliwi ich izolację i zamknięcie w ramach własnych grup społecznych. Zezwolenia na pobyt długoterminowy mają być przyznawane po spełnieniu szeregu bardziej restrykcyjnych standardów niż dotychczas, a ich otrzymanie ma być uwarunkowane na podstawie zdanego egzaminu z języka francuskiego oraz udowodnienia rzeczywistej integracji zawodowej. Ponadto E. Macron proponuje reformę systemu wizowego oraz integracji ze społeczeństwem francuskim. Zaznaczył, że kontynent afrykański charakteryzuje się największą niestabilnością, a w celu uregulowania migracji, eliminacji lub jej ograniczenia należy się odnieść do sytuacji w regionie oraz podjąć bliższą współpracę z państwami afrykańskimi[102].

Jean-Luc Mélenchon

J. L. Mélenchon akcentuje potrzebę humanitarnego traktowania migrantów przebywających na terytorium Francji. W zakresie migracji zdaniem kandydata najlepszym rozwiązaniem byłoby podjęcie współpracy eurośródziemnomorskiej na rzecz postępów społecznych i ekologicznych, a także rozwoju państw regionów Maghrebu, Maszreku, Afryki Subsaharyjskiej i Bliskiego Wschodu[103]. J. L. Mélenchon jest zdania, że należy powstrzymać europejską politykę izolacji, która wywołuje konflikty między stałymi obywatelami Unii Europejskiej, a osobami spoza Europy, które przybywają do państw członkowskich UE.

[101] Emmanuel Macron: la présentation de son programme pour la présidentielle en intégralité, BFM TV, <https://youtu.be/iqDAb0btZgE>, dostęp: 07.03.2022.

[102] French President Emmanuel Macron's Speech at the European Parliament - Strasbourg, 19 January 2022, French Presidency of the Council of the European Union, <https://presidence-francaise.consilium.europa.eu/en/news/french-president-emmanuel-macron-s-speech-at-the-european-parliament-strasbourg-19-january-2022/>, dostęp: 07.03.2022.

[103] Migrations. Pour une politique migratoire humaniste et réaliste, Mélenchon 2022, <https://melenchon2022.fr/livrets-thematiques/migrations/>, dostęp: 12.03.2022.

Kandydat planuje rozszerzyć działalność Międzynarodowej Organizacji ds. Migracji (ang. International Organization for Migration, IOM) m.in. na zwalczanie przyczyn przymusowego wygnania osób z ich kraju pochodzenia czy też zainicjowania przygotowań i podstaw w kwestii przyjmowania przyszłych migrantów klimatycznych. Zdaniem J. L. Mélenchona, Francja jako mocarstwo powinno udzielić wsparcia tym, którzy podejmują decyzję o opuszczeniu własnego państwa m.in. ze względu na trwające tam konflikty zbrojne lub biedę, ponieważ proces ten jest dla nich wystarczająco nieprzyjemny[104]. Na poziomie UE J. L. Mélenchon planuje utworzyć europejski korpus pomocy i ratownictwa cywilnego (fr. *le corps européen civil de secours et de sauvetage*), prowadzący działania w zakresie wsparcia ludności przybywającej drogą morską, w szczególności przez Morze Śródziemne, do Europy. Co więcej, opowiada się za rezygnacją Paryża z tych dyrektywami europejskimi, którymi celem jest „ograniczenie prawa azylu we Francji” i podnosi potrzebę harmonizacji polityki azylowej na poziomie europejskim.

Valérie Pécresse

V. Pécresse umieszcza migracje jako jeden z głównych kryzysów w ciągu ostatnich lat[105]. Kandydatce zależy na usystematyzowaniu kontroli granic przy wykorzystaniu SIS Schengen. Ponadto wskazuje potrzebę zatrudnienia 10 000 dodatkowych funkcjonariuszy Frontex[106]. Zdaniem V. Pécresse weryfikację przybywających należy rozpocząć na granicach UE, w centrach identyfikacji (Grecji i Włoszech), oddzielając osoby ubiegające się o azyl i migrantów ekonomicznych[107]. Kandydatka pragnie rezygnacji nadawania obywatelstwa automatycznie, z tytułu urodzenia we Francji. Jej zdaniem przyznawanie statusu obywatela powinno wynikać z chęci danej osoby do mieszkania oraz asymilacji z innymi. Oprócz tego, wydanie zezwolenia na pobyt dla nowo przybyłych podlegałoby również opanowaniu języka francuskiego. Kandydatka wywiera presję na kraje, które nie chcą przyjmować powrotu swoich obywateli nielegalnie przekraczających granice Francji. Podkreśla, że jej administracja nałoży kary na te państwa, które nie zaprzestaną wydawania wiz wjazdowych bez konsultacji z Paryżem.

[104] Jean-Luc Mélenchon, Twitter, https://twitter.com/JLMelenchon/status/1494428907172421634?ref_src=twsrc%5Etfw%7Ctwcamp%5Etweetembed%7Ctwterm%5E1494428907172421634%7Ctwgr%5E%7Ctwcon%5Es1_&ref_url=https%3A%2F%2Fwww.infomigrants.net%2Ffr%2Fpost%2F38975%2Fpresidentielle-2022--regularisations-sauvetages-en-mer-les-principales-propositions-de-la-gauche-sur-limmigration, dostęp: 13.03.2022.

[105] E. Galiero, Immigration: Valérie Pécresse oppose ses « solutions » à « l'impuissance » d'Emmanuel Macron, Le Figaro, <https://www.lefigaro.fr/elections/presidentielles/immigration-valerie-pecresse-oppose-ses-solutions-a-l-impuissance-d-emmanuel-macron-20220120>, dostęp: 15.03.2022.

[106] Le programme de Valérie Pécresse à la présidentielle 2022, Le Monde, https://www.lemonde.fr/politique/article/2022/02/14/le-programme-de-valerie-pecresse-a-la-presidentielle-2022_6113620_823448.html, dostęp: 15.03.2022.

[107] Présidentielle 2022 : Valérie Pécresse veut une Europe qui « protège efficacement ses frontières », Franceinfo, https://www.francetvinfo.fr/societe/immigration/video-presidentielle-2022-valerie-pecresse-veut-une-europe-qui-protège-efficacement-ses-frontières_4911087.html, dostęp: 17.03.2022.

Ponadto składanie i rozpatrywanie wniosków o azyl nie odbywałoby się już na terytorium Francji, lecz w kraju pochodzenia lub we francuskich ambasadach. Kandydatka chce ograniczyć łączenie rodzin, zmniejszyć pomoc społeczną dla migrantów nieposiadających dokumentów oraz wydać osoby o nieuregulowanej sytuacji, zarówno te stanowiące poważne zagrożenie dla państwa, jak i przebywające nielegalnie[108]. Oprócz tego V. Péresse chce nałożyć roczne limity przyjmowania migrantów oraz utrzymywać nie więcej niż 30% mieszkań socjalnych na dzielnicę[109].

Marine Le Pen

M. Le Pen jest zdecydowaną przeciwniczką niekontrolowanej migracji. Planuje ona wstrzymać łączenie rodzin, które, jak zaznacza, jest kreowane często w sposób sztuczny. M. Le Pen ma w zamiarze wesprzeć pomocą socjalną Francuzów, natomiast nie migrantów oraz uzależnić przyznawanie świadczeń od przepracowanych lat, gdzie dolna granica wynosi 5 lat. M. Le Pen dąży do zapewnienia priorytetu w otrzymywanych lokalach mieszkalnych dla obywateli. Kandydatka uważa, że należy anulować zezwolenia na pobyt dla każdego cudzoziemca, który przez rok nie podjął pracy, a także systematycznie wydalać nielegalnych migrantów, przede wszystkim osoby zaangażowane w działalność przestępczą. Nie nadawać obywatelstwa z tytułu urodzenia lub wychowania we Francji, ale na podstawie faktycznej asymilacji[110]. Kandydatka przyznaje, że migracja jest największym wyzwaniem w XXI wieku, we Francji całkowicie wymknęła się spod kontroli. Podkreśla, że potrzebne jest referendum, które pozwoli walczyć z migracją na rzecz spokoju Francuzów. Prawo krajowe musi być nad prawem UE, a za przykład podają Polskę i Niemcy. Jej celem jest walka z separatyzmem oraz obrona dziedzictwa i tożsamości Francji[111]. Po zwycięstwie w wyborach prezydenckich kandydatka planuje przeprowadzić referendum w kwestii zmiany polityki migracyjnej, mającej na celu m.in. „ochronę narodowości francuskiej i tożsamości Francji”[112].

[108] Ibidem.

[109] Le programme de Valérie Péresse à la présidentielle 2022, Le Monde, https://www.lemonde.fr/politique/article/2022/02/14/le-programme-de-valerie-pecresse-a-la-presidentielle-2022_6113620_823448.html, dostęp: 11.03.2022.

[110] Le programme, M la France, <https://mlafrance.fr/programme>, dostęp: 13.03.2022.

[111] M contrôler l'immigration, M la France, <https://mlafrance.fr/pdfs/projet-controle-de-limmigration.pdf>, dostęp: 13.03.2022.

[112] Ibidem.

Eric Zemmour

W tematyce migracji propozycje E. Zemmoura są bardzo radykalne. Nie sugeruje wyłącznie rezygnacji z pomocy socjalnej dla obywateli państw leżących poza granicami Europy czy też rezygnacji z obowiązującego prawa ziemi[113]. Jego propozycje wprost atakują inne narody oraz wyznania, w szczególności Muzułmanów, w których upatruje największe zagrożenie. Kandydat proponuje m.in. wprowadzenie zakazu noszenia islamskich zasłon na twarze w miejscach publicznych, zakazu budowy meczetów oraz wprowadzenie obowiązku składania wniosków o azyl jeszcze za granicą, w konsulatach francuskich[114]. Co więcej, opowiada się za nałożeniem kaucji w wysokości 10 000 euro dla obywateli tych państw, które nie współpracują z Francją w procesie wydalenia nielegalnych migrantów[115]. Kaucja ta ma być zwrócona osobie, która ją wpłaciła po opuszczeniu terytorium Francji. Osoby, które dopuściłyby się jakiegokolwiek zbrodni na terytorium Francji, miałyby zostać wydalone; jeśli posiadają obywatelstwo co najmniej dwóch państw, w tym francuskie, to ostatecznie miałyby zostać im odebrane. Kandydat proponuje zniechęcanie potencjalnych migrantów jeszcze na terytorium ich państwa, poprzez prowadzenie kampanii informacyjnych. Jak twierdzi, po ewentualnym zwycięstwie w wyborach, jego pierwsze działania będą się składać na zorganizowanie referendum w sprawie powstrzymania migracji do Francji, tak legalnej jak i nielegalnej[116]. Jednocześnie wobec wojny w Ukrainie, nie wyklucza przyjęcia uchodźców z Ukrainy, „naszych braci z Europy, chrześcijan”[117], stojąc jednocześnie za ograniczeniem ich przyjmowania na terytorium Francji, ponieważ państwo już jest przytłoczone migracją. Ewentualny pobyt społeczności ukraińskiej miałyby być jednak czasowy; mieliby otrzymać status uchodźców „przejściowych”, ponieważ – jak zakłada – wrócą na terytorium Ukrainy, jak tylko wojna się skończy. Podkreśla, że należy uniemożliwić wykorzystanie obecnej sytuacji przez ludność innych narodowości, muzułmanów i afrykańskich migrantów, m.in. poprzez wzmocnienie kontroli granic. Dla kandydata migracja – stanowiąca największe zagrożenie i wyzwanie w obecnej rzeczywistości – jest równa „wymianie społecznej i cywilizacyjnej”[118]. Migracja do Francji przeczy myśli przewodniej Zemmoura – „aby Francja pozostała Francją” (fr. *Pour que la France reste la France*)[119].

[113] Dziecko urodzone lub znalezione na terytorium Francji nabywa obywatelstwo francuskie niezależnie od obywatelstwa jego rodziców.

[114] Immigration : Le programme d'Eric Zemmour, Zemmour 2022, <https://programme.zemmour2022.fr/immigration>, dostęp: 16.03.2022.

[115] Eric Zemmour, Twitter, <https://twitter.com/ZemmourEric/status/1502770513738977286>, dostęp: 12.03.2022.

[116] Eric Zemmour, Twitter, <https://twitter.com/ZemmourEric/status/1493140127379607553>, dostęp: 12.03.2022.

[117] Eric Zemmour, Twitter, <https://twitter.com/ZemmourEric/status/1504562806976397313>, dostęp: 17.03.2022.

[118] Eric Zemmour, Twitter, <https://twitter.com/ZemmourEric/status/1503494624056389632>, dostęp: 14.03.2022.

[119] Eric Zemmour, Twitter, <https://twitter.com/ZemmourEric/status/1503470395743211520>, dostęp: 14.03.2022.

A grayscale silhouette of a person in profile, holding a rifle. The person is facing right, and the rifle is held up and angled towards the top right corner. The background is a bright, overcast sky with some faint clouds. In the bottom right corner, there are some dark, out-of-focus shapes that appear to be trees or bushes. The word "Terroryzm" is written in a bold, blue, sans-serif font across the middle of the image, overlapping the person's torso and the rifle.

Terroryzm

Emmanuel Macron

Na pierwszym miejscu chce usprawnić przepływ informacji pomiędzy wymiarem sprawiedliwości a służbami wywiadowczymi. Planuje rozbudować zamknięte ośrodki dla zradykalizowanych osób oraz utworzyć stałą grupę ds. bezpieczeństwa wewnętrznego, wywiadu i działań antyterrorystycznych[119]. Wielokrotnie podejmował decyzje, które wywoływały oburzenie między obywatelami wyznającymi islam, wprowadzał prawa powszechnie uznawane za kontrowersyjne oraz islamofobiczne. Działalność ta była prowadzona w myśl zasad świeckości państwa. Od 2017 roku Francja miała zwalczać odłam religii Islamu i kulturę muzułmańską nacechowaną dżihadem w imię walki z „islamistycznym separatyzmem”, terroryzmem i radykalizacją społeczeństwa. W swoim programie wyborczym E. Macron nie podniósł kwestii samego terroryzmu i jego zwalczania. Najprawdopodobniej planuje kontynuację dotychczas prowadzonej polityki, czyli ofensywę przeciwko Islamizmowi, mającą na celu wyeliminowanie zagrożeń terrorystycznych. Co więcej, prezydent chce kontynuować współpracę zagraniczną w celu zwalczania terroryzmu w punktach zapalnych w Afryce i na Bliskim Wschodzie, argumentując swoje poczynania potrzebą gwarancji integralności, stabilności Francji i bezpieczeństwa jej obywateli. Mówił, że to terroryzm jest największym zagrożeniem dla bezpieczeństwa państw, a nie działalność Rosji lub Chin[120].

Jean-Luc Mélenchon

W zakresie terroryzmu J. L. Mélenchon ma w planach „ułatwienie postępowań przeciwko spółkom lub stowarzyszeniom w przypadku nielegalnych działań, lub uchylania się od płacenia podatków umożliwiających finansowanie terroryzmu” oraz „ustanowienie pozbawienia obywateli praw obywatelskich”[121]. Zdaniem kandydata prowadzona przez Francję „wojna z terroryzmem” nie tylko osłabia narodową spójność, ale także dostosowała Paryż do amerykańskiej agendy dyplomatycznej. J. L. Mélenchon planuje unieważnić m.in. ustawę „Bezpieczeństwo wewnętrzne i walka z terroryzmem” oraz ustawę o „przeciwdziałaniu aktom terroryzmu i wywiadu” odpowiednio z 2018 i 2021 roku. Celem skuteczniejszego zwalczania terroryzmu na terytorium państwa kandydat zamierza wzmocnić pracę między resortami administracji publicznej oraz nawiązać partnerstwo ze światem akademickim, przede wszystkim z analitykami i tłumaczami.

[119] Le Programme de Emmanuel Macron, Le Monde, <https://www.lemonde.fr/personnalite/emmanuel-macron/programme/>, dostęp: 17.03.2022.

[120] Macron Says Russia, China Not NATO Allies' Common Enemies - Terrorism Is, Radio Free Europe Radio Liberty, <https://www.rferl.org/a/macron-says-russia-china-not-nato-allies-common-enemies---terrorism-is/30297520.html>, dostęp: 20.03.2022.

[121] Sécurité et sûreté. Refonder le service public de la police, Mélenchon 2022, <https://melenchon2022.fr/livrets-thematiques/securite/>, dostęp: 27.03.2022.

Taka dywersyfikacja i reorientacja specjalizacji mają wzmocnić infiltrację, umożliwić skuteczniejszą pracę w terenie oraz analizę zebranych informacji. Co więcej, J. L. Mélenchon wyraźnie zaznacza potrzebę wprowadzenia kar alternatywnych do kary pozbawienia wolności dla terrorystów, argumentując to tym, że to właśnie więzienie jest miejscem rekrutacji i radykalizacji. Kandydat pragnie wdrożyć międzynarodową strategię zwalczania terroryzmu poprzez utworzenie uniwersalnej koalicji pod egidą ONZ.

Valérie Pécresse

V. Pécresse łączy różne propozycje w zakresie terroryzmu. Uważa przede wszystkim, że należy wydać wszystkich cudzoziemców, których zachowanie można powiązać z radykalnym islamizmem, mogącym prowadzić do inicjowania i przeprowadzania aktów terrorystycznych. Kandydatka zaznacza przy tym, że „Islam i islamizm nie jest tym samym. Nie myślę muzułmanów i islamistów, jak robi to Eric Zemmour. Na tym polega różnica między skrajną prawicą a mną[122]”. V. Pécresse wskazuje, że weryfikację przybywających – wśród migrantów mogą znajdować się dżihadyści – należy rozpocząć na granicach UE[123], w centrach identyfikacji przybywających, oddzielając osoby ubiegające się o azyl od migrantów ekonomicznych. Kandydatka opowiada się za zamykaniem meczetów, w których promowane są idee kierowane przeciwko Francji i jej obywatelom. Sądzi również, że powinno się karać za noszenie przez kobiety wymuszonej zastłony (m.in. burka, hijab i niqab). V. Pécresse chce zintensyfikować działalność służb, w tym działalność wywiadu, aby skuteczniej weryfikować podejrzewanych o terroryzm. Proponuje nałożyć kontrolę na zradykalizowanych terrorystów, a także tych, którzy są już po odbyciu kary pozbawienia wolności. Dodatkowo wskazuje potrzebę penalizacji radykalizacji zarówno w sektorze prywatnym, jak i publicznym. Sama radykalizacja może być powodem zwolnienia z pracy, natomiast przeglądanie stron o charakterze terrorystycznym będzie przestępstwem. Nowością będzie wprowadzenie systemów rozpoznawania twarzy w transporcie publicznym, co ma umożliwić identyfikację osób poszukiwanych[124].

[122] Valérie Pécresse, invitée de C8 – 23 mars 2022, les Républicains, <https://youtu.be/5pFqzQQixl8>, dostęp: 18.03.2022.

[123] Présidentielle 2022 : Valérie Pécresse veut une Europe qui « protège efficacement ses frontières », Franceinfo, https://www.francetvinfo.fr/societe/immigration/video-presidentielle-2022-valerie-pecresse-veut-une-europe-qui-protège-efficacement-ses-frontieres_4911087.html, dostęp: 18.03.2022.

[124] Le programme de Valérie Pécresse à la présidentielle 2022, Le Monde, https://www.lemonde.fr/politique/article/2022/02/14/le-programme-de-valerie-pecresse-a-la-presidentielle-2022_6113620_823448.html, dostęp: 21.03.2022.

Marine Le Pen

M. Le Pen chce zakazać rozpowszechniania ideologii islamizmu, mającej negatywny wpływ na sytuację w kraju. Wiąże się to m.in. z zabronieniem publicznego praktykowania wyznania przez przedstawicieli islamizmu oraz odebraniem obywatelstwa tym, którzy propagują lub manifestują swoją wiarę. Kandydatka planuje zwiększyć środki na walkę z terroryzmem islamskim, przede wszystkim poprzez wzmacnianie działalności służb specjalnych (wywiadu), a także utworzenie specjalnej struktury wywiadowczej o charakterze krajowym pod zwierzchnictwem narodowej prokuratury[125] antyterrorystycznej[126]. M. Le Pen podkreśla, że terroryści dostają się do Francji podczas napływu migrantów[127], oraz że walkę z terroryzmem trzeba prowadzić jeszcze poza granicami Francji, m.in. w Afryce[128]. Kandydatka uważa, że terroryzm jest równoznaczny z wypowiedzeniem wojny. Celem możliwie najskuteczniejszego zwalczania tak terroryzmu, jak i radykalizacji należy zaktualizować już istniejące lub wprowadzić we Francji nowe ustawodawstwo, wzmacniające rolę służb bezpieczeństwa, sądów, a także dostosowania zakładów karnych[129]. M. Le Pen zaznacza, że walka z islamizmem i terroryzmem nie dotyczy wyłącznie kwestii bezpieczeństwa narodowego, a wynika z licznych czynników, m.in. z prowadzonych polityk: imigracyjnej, zagranicznej, edukacyjnej, kulturalnej oraz karnej [130].

Eric Zemmour

E. Zemmour oficjalnie głosi, że terroryzm jest jednym z fundamentalnych problemów, z którymi mierzy się Francja. Do pozostałych należą migracja, dżihadyzm i problemy cywilizacyjne[131]. Przed kampanią wyborczą Zemmour wielokrotnie usprawiedliwiał ataki terrorystyczne (październik 2016 roku: „szacunek wobec ludzi, którzy umierają za to, w co wierzą, jest tym, do czego my nie jesteśmy już zdolni”[132]).

[125] Le programme de Marine Le Pen à la présidentielle 2022, Le Monde, https://www.lemonde.fr/politique/article/2022/02/14/le-programme-de-marine-le-pen-a-la-presidentielle-2022_6113605_823448.html, dostęp: 16.03.2022.

[126] Organy procesowy, który ma dominujący wpływ na funkcjonowanie systemu zwalczania terroryzmu we Francji. W PNAT swoje obowiązki wykonują sędziowie wyspecjalizowani w prowadzeniu dochodzeń dot. terroryzmu i ekstremizmu

[127] Fact-checking : le programme européen de Marine Le Pen analysé par la presse française, Toute l'Europe, <https://www.touteurope.eu/vie-politique-des-etats-membres/fact-checking-le-programme-europeen-de-marine-le-pen-analyse-par-la-presse-francaise/>, dostęp: 17.03.2022.

[128] Lutte contre le terrorisme: Marine Le Pen ne veut pas que l'armée française quitte l'Afrique, BFM TV, https://www.bfmtv.com/replay-emissions/face-a-bfm/lutte-contre-le-terrorisme-marine-le-pen-ne-veut-pas-que-l-armee-francaise-quitte-l-afrique_VN-202203010653.html, dostęp: 15.03.2022.

[129] Q. Laurent, Marine Le Pen veut «une législation de guerre» contre le terrorisme, Le Parisien, <https://www.leparisien.fr/politique/marine-le-pen-veut-une-legislation-de-guerre-contre-le-terrorisme-19-10-2020-8403906.php>, dostęp: 15.03.2022.

[130] M la sécurité, M la France, <https://mlafrance.fr/pdfs/projet-la-securite.pdf>, dostęp: 16.03.2022.

[131] Présidentielle : « La guerre détourne l'attention des sujets majeurs en France », dit Zemmour, Europe 1, <https://www.europe1.fr/politique/presidentielle-la-guerre-detourne-l-attention-des-sujets-majeurs-en-france-dit-zemmour-4097408>, dostęp: 20.03.2022.

[132] Eric Zemmour dit « respecter » les djihadistes, « des gens prêts à mourir pour ce en quoi ils croient, 20 minutes, <https://www.20minutes.fr/societe/1937927-20161006-eric-zemmour-dit-respecter-djihadistes-gens-prets-mourir-quoi-croient>, dostęp: 18.03.2022.

Obecnie trudno znaleźć w jego programie wyborczym planów dot. terroryzmu; nie odnosi się również do tej kwestii podczas wieców wyborczych lub w wywiadach. W ramach zapewnienia bezpieczeństwa wewnątrzpaństwowego wnosi m.in. o zapewnienie uzbrojenia dla policji czy też o wprowadzenie wydajniejszych rozwiązań prawnych w zakresie karalności za zbrodnie. Można to do pewnego stopnia skojarzyć z problematyką zwalczania terroryzmu.

Bezpieczeństwo energetyczne

Emmanuel Macron

E. Macron łączy bezpieczeństwo energetyczne Francji z obowiązującymi na poziomie Unii Europejskiej cenami oraz przepisami. Prezydent podkreśla, że to właśnie Francja może być pierwszym państwem, który całkowicie uniezależni się od gazu, ropy i węgla[133]. Aby było to jednak możliwe, należy dokonać zmian w cenach surowców naturalnych na poziomie europejskim oraz przeprowadzić reformę systemu ustanawiania cen energii elektrycznej. E. Macron kładzie nacisk na produkcję przez Francję i w pełni francuskie (tj. te, które nie dysponują kapitałem zagranicznym) przedsiębiorstwa energii jądrowej. Do 2050 roku ma powstać sześć reaktorów jądrowych, po zakończeniu ich budowy ma być zlecone rozpoczęcie badań nad możliwością wzniesienia kolejnych ośmiu. Co więcej, proponuje budowę 50 morskich farm wiatrowych, a produkcja energii słonecznej ma wzrosnąć dziesięciokrotnie względem stanu obecnego. E. Macron kładzie nacisk na rozwój francuskich przedsiębiorstw w sektorach energetyki wiatrowej, energetyki słonecznej, a także w dziedzinie samochodów elektrycznych. Na poziomie unijnym proponuje wprowadzenie podatku węglowego, a także potwierdza ambicje UE, aby do 2027 roku nie kupować już żadnych węglowodorów z Rosji[134].

Jean-Luc Mélenchon

J. L. Mélenchon planuje rezygnację z wykorzystania paliw kopalnianych, w tym ich sprowadzania z zagranicy, a także całkowitą modernizację gospodarki energetycznej Francji. Zgodnie z planem kandydata, do 2050 roku Francja przejdzie na OZE, a przede wszystkim zwiększy udział energii z morskich źródeł odnawialnych. Do tego czasu Paryż miałby odejść od energetyki jądrowej; wszelkie jej obiekty miałyby być wyburzone lub odrestaurowane, a ich przeznaczenie miałyby ulec zmianie. Co więcej, J. L. Mélenchon gwarantuje, że do 2030 roku Francja zredukuje emisję gazów cieplarnianych do 65%. J. L. Mélenchon planuje wprowadzić pojęcie „zbrodni ekobójstwa” do francuskich rozwiązań prawnych. Kandydat chce ustalić opłatę celną, której wysokość będzie zależeć od stopnia zanieczyszczenia środowiska w danym państwie oraz „podatek kilometrowy na granicach Francji” (fr. la taxe kilométrique aux frontières de la France), czyli środek aktualnie zakazany traktatami europejskimi.

[133] Emmanuel Macron propose un mix entre l'éolien, le solaire et le nucléaire, Natura Siuences, <https://www.natura-sciences.com/decider/emmanuel-macron-propose-un-mix-entre-leolien-le-solaire-et-le-nucleaire.html>, dostęp: 17.03.2022.

[134] W Sanmarty, Emmanuel Macron propose un mix entre l'éolien, le solaire et le nucléaire, Natura Sciences, https://www.bfmtv.com/economie/l-europe-va-presenter-en-mai-son-plan-d-independance-energetique-vis-a-vis-de-la-russie_AD-202203110430.html, dostęp: 16.03.2022.

Valérie Pécresse

Kandydatka planuje osiągnąć neutralność węglową do 2050 roku. Plan ten miałby być spełniony poprzez utrzymanie 25% oszczędności energii, przy jednoczesnym zwiększeniu produkcji energii elektrycznej o 60%. W tym celu kandydatka Republikanów stawia na energię jądrową. Chce zbudować sześć nowych reaktorów EPR, w tym cztery do 2035 roku. W kwestii odnawialnych źródła energii V. Pécresse skłania się ku inwestowaniu w energetykę wodorową zamiast wiatrowej. Kandydatka planuje wprowadzić również w pełni ekologiczny transport publiczny[135]. Uważa, że w celu skuteczniejszego zachęcenia mieszkańców do odejścia od węgla, należy zachęcać obywateli potencjalnymi korzyściami finansowymi zamiast stosowania kar i sankcji. Ponadto V. Pécresse opowiada się za zniesieniem podatku VAT od podatków od energii elektrycznej[136] oraz wprowadzeniem podatku węglowego we wszystkich państwach Unii Europejskiej.

Marine Le Pen

W kwestii bezpieczeństwa energetycznego głównym celem M. Le Pen jest zapewnienie niezależności energetycznej Francji poprzez rozwijanie sektora jądrowego i hydroelektrycznego. Ponadto kandydatka opowiada się za inicjowaniem nowych programów na rzecz sektora wodorowego oraz zamknięciem elektrowni wiatrowych[137]. Do kolejnego celu należy obniżenie podatku na produkty energetyczne (paliwo, olej, gaz i energię elektryczną) z 20% na 5,5%, będące produktami pierwszej potrzeby[138]. M. Le Pen stwierdziła, że ci, którzy obecnie oskarżają W. Putina o agresywną politykę energetyczną, sami doprowadzili do uzależnienia Francji od Rosji wcześniejszymi decyzjami.

Eric Zemmour

Kandydat skłania się ku energii jądrowej; proponuje budowę 14 nowych reaktorów jądrowych do 2050 roku oraz poprawy jakości tych już istniejących w taki sposób, by można je było eksploatować przez kolejne 60 lat.

[135] Le programme de Valérie Pécresse à la présidentielle 2022, Commission Européenne, https://www.lemonde.fr/politique/article/2022/02/14/le-programme-de-valerie-pecresse-a-la-presidentielle-2022_6113620_823448.html, dostęp: 19.03.2022; Energie, Valérie Pécresse, <https://valeriepecresse.fr/projet/energie/>, dostęp: 19.03.2022.

[136] Ibidem.

[137] Présidentielle 2022 : le programme de Marine Le Pen, Le Parisien, <https://www.leparisien.fr/elections/presidentielle/presidentielle-2022-le-programme-de-marine-le-pen-07-03-2022-4K2BPBU52NHGFEK3GT376WYIEQ.php>, dostęp: 16.03.2022.

[138] Présidentielle 2022 : le programme de Marine Le Pen, Le Figaro, <https://www.lefigaro.fr/elections/presidentielles/presidentielle-2022-marine-le-pen-candidate-20211007>, dostęp: 16.03.2022.

Ponadto opowiada się przeciwko budowie elektrowni wiatrowych, argumentując swoją opinię tym, że takie instalacje negatywnie wpływają na zdrowie mieszkańców, oraz że są nieestetyczne. Podkreśla, że ich budowa jest niezgodna z powszechnym poparciem dla rozwiązań zielonej energii (OZE), ponieważ substancje tworzące instalacje (przede wszystkim beton) nie są źródłami odnawialnymi. Co więcej, twierdzi, że elektrownie są nieefektywne, ponieważ koszt ich budowy nie równa się ilości pozyskanej energii. Jak zaznacza, dotychczas wydana na turbiny wiatrowe kwota (dziesiątki miliardów) powinny być być zainwestowane w energię jądrową[139]. Zdaniem kandydata należałoby zakazać konstrukcji elektrowni wiatrowych. Wskazuje również w swoich wypowiedziach na konieczność wprowadzenia podatku węglowego na poziomie Unii Europejskiej[140], stwierdzając, iż nie jest wrogo nastawiony do transformacji ekologicznej, ale nie chce dla niej poświęcać francuskiej gospodarki[3].

[139] Eric Zemmour, Twitter, <https://twitter.com/ZemmourEric/status/1493638965882204169>, dostęp: 24.03.2022.

[140] Eric Zemmour, Twitter, <https://twitter.com/ZemmourEric/status/1495730352643620867>, dostęp: 24.03.2022.

[141] Eric Zemmour, Twitter, <https://twitter.com/ZemmourEric/status/1493636389090603015>, dostęp: 24.03.2022.

Wojskowe misje zagraniczne

Emmanuel Macron

Macron, jego doradcy i najbliższe otoczenie dotychczas unikali wypowiedziania się w temacie kontynuacji czy też ewentualnego rozpoczęcia lub zakończenia kolejnej wojskowej misji zagranicznej. Należy jednak podkreślić, że choć w lutym 2022 roku prezydent Macron oficjalnie ogłosił decyzję o zakończeniu misji Barkhane i wycofaniu żołnierzy francuskich z Mali, to nie uznaje tego jako porażki Francji w zwalczaniu terroryzmu[142]. Wojskowe misje zagraniczne będą kontynuowane i prowadzone tak samodzielnie, jak i na podstawie umów bilateralnych czy też w ramach współpracy na poziomie konkretnych instytucji, np. UE, ONZ i NATO. Jeszcze w pierwszej połowie lutego 2022 roku Macron ogłosił, że pomimo zakończenia misji Barkhane Francja pozostanie zaangażowana w krajach Sahelu, Afryki Zachodniej i Zatoki Gwinejskiej, nadal będzie zapewniać wsparcie w ramach Wielowymiarowej Zintegrowanej Misji Stabilizacyjnej ONZ w Republice Środkowoafrykańskiej (MINUSCA)[143], oraz że będzie pełnić rolę podmiotu czuwającego i nadzorującego działalność w celu zwalczania terroryzmu na terytorium Mali[144]. W ramach misji NATO, w których uczestniczy Francja – wzmocnionej Wysuniętej Obecności NATO i Baltic Air Policing – liczba francuskich żołnierzy stale wzrasta. Wynika to z i nważni rosyjskiej na Ukrainę, chęci zaznaczenia francuskich zdolności militarnych, podkreślenia swojego zaangażowania w sprawy europejskie (przede wszystkim Europy Wschodniej) i zaznaczenia swojego statusu mocarstwa (regionalnego). E. Macron na pewno będzie zwiększał współpracę ze Zjednoczonymi Emirataми Arabskimi, a ponadto ważne będą misje w Afryce Zachodniej oraz Ameryce Południowej.

[142] C. Adaoust, Y. Thompson, Lutte contre le terrorisme au Sahel : encore 2 500 à 3 000 soldats français dans la région après le retrait du Mali, Franceinfo, https://www.francetvinfo.fr/monde/terrorisme-djihadistes/operation-barkhane/direct-debut-du-sommet-entre-l-europe-et-l-afrique-debut-pour-redefinir-leurs-relations_4966326.html, dostęp: 25.03.2022.

[143] La France et ses partenaires annoncent leur retrait militaire du Mali, France24, <https://www.france24.com/fr/france/20220217-en-direct-fin-de-partie-pour-l-op%C3%A9ration-barkhane-au-mali>, dostęp: 24.03.2022.

[144] Emmanuel Macron, Twitter, <https://twitter.com/EmmanuelMacron/status/1494248222881157120>, dostęp: 21.03.2022.

Jean-Luc Mélenchon

Kandydat opowiada się za prowadzeniem dyplomacji niezaangażowania Paryża w sprawy innych państw oraz za przywróceniem państwowych zdolności do samoobrony, które nie są związane z przynależnością państwa do jakiegokolwiek organizacji. Co więcej, rząd powinien regularnie informować i prowadzić konsultacje z Parlamentem w kwestii udziału państwa w operacjach zagranicznych (fr. *les opérations extérieures*, OPEX). Według J. L. Mélenchona Francja i pozostałe kraje UE muszą zakończyć nielegalne i bezprawne interwencje wojskowe, zwłaszcza te, które mają miejsce w krajach afrykańskich, w tym w Mali. Do takich interwencji zalicza misję Barkhane, zapoczątkowaną przez byłego prezydenta François Hollande'a (2012-2017) i kontynuowaną później przez prezydenta Emmanuela Macrona (2017-), prowadzących „operację wojskową bez określonego celu politycznego”[145]. J. L. Mélenchon wskazuje, że to właśnie takie działania powodują niekończące się konflikty zbrojne i radykalizację ludności lokalnej, wobec czego należałoby zmienić strategię, ograniczyć lub zrezygnować z użycia broni (walka nie tylko w ten sposób jest skuteczna) oraz przekazywać fundusze na rozwój państwa. Co więcej, kandydat opowiada się za nieuczestniczeniem Francji w jakiegokolwiek interwencji zbrojnej, która nie otrzyma mandatu Rady Bezpieczeństwa ONZ. Swoją decyzję tłumaczy statusem organu jako instytucji odpowiadającej za zapewnianie zbiorowego bezpieczeństwa. Ponadto J. L. Mélenchon proponuje wycofanie z połączonego dowództwa NATO. Dla kandydata aktualna działalność wojskowa Francji wynika z uległości i podporządkowania państwa Stanom Zjednoczonym oraz polityce zagranicznej państwa. Zdaniem kandydata NATO powinno być rozwiązane po zakończeniu Zimnej Wojny w 1991 roku. Przynależność do NATO nie jest już w interesie Paryża, ponieważ decyzje i działalność organizacji przynosi coraz groźniejsze szkody (np. agresja Rosji na Ukrainę; „Dlaczego mielibyśmy gwarantować granice Ukrainy?”[146]. Paryż powinien powrócić do niezależności i suwerenności militarnej[147]. Zdaniem J. L. Mélenchona w obecnych realiach politycznych NATO służy wyłącznie USA i ich powstrzymywania wpływów chińskich[148].

W kwestii agresji rosyjskiej na Ukrainę J. L. Mélenchon proponuje wprowadzenie misji pokojowej ONZ w celu ochrony środowiska przed ewentualnym zagrożeniem radiologicznym[149].

[145] J. Crétois, N. Latrous, Jean-Luc Mélenchon : « Barkhane est une opération militaire sans objectif politique identifié », Jeune Afrique, <https://www.jeuneafrique.com/873871/politique/jean-luc-melenchon-barkhane-est-une-operation-militaire-sans-objectif-politique-identifie/>, dostęp: 24.03.2022.

[146] Jean-Luc Mélenchon : « Les conditions sont mûres pour un grand changement en Europe », Le Monde, https://www.lemonde.fr/election-presidentielle-2022/article/2022/01/18/jean-luc-melenchon-les-conditions-sont-mures-pour-un-grand-changement-en-europe_6109887_6059010.html, dostęp: 18.03.2022.

[147] Jean-Luc Mélenchon, Twitter, <https://twitter.com/JLMelenchon/status/1508048310250188802>

[148] Défense. Une défense au service de la souveraineté populaire, Mélenchon2022 <https://melenchon2022.fr/livrets-thematiques/defense/>, dostęp: 19.03.2022.

[149] Jean-Luc Mélenchon, Twitter, <https://twitter.com/JLMelenchon/status/1507338475066085418>

Valérie Pécresse

V. Pécresse popiera zaangażowanie wojskowe Francji w Sahelu, ale uważa, że walka z zagrożeniem dżihadystycznym w tych krajach musi być prowadzona w dwóch sferach: wojskowym i politycznym. Zdaniem kandydatki należy kontynuować odbudowę Mali przy francuskim wsparciu wojskowym[150]. V. Pécresse podkreśla, że wojskowa obecność Francji jest ważna, oraz że należałoby uruchomić „plan Marshalla dla Afryki”. Kandydatka wizytowała francuskich żołnierzy uczestniczących w misji Barkhane[151]. W kontekście decyzji o wycofaniu wojsk z Mali stwierdziła, że misja walki z islamizmem w Sahelu nie dobiegła końca, a także wyraziła chęć kontynuacji zaangażowania francuskiego w regionie w celu zwalczania dżihadyzmu i islamizmu. Kandydatka przyznała jednak, że junta malijska nie traktuje Francji w sposób honorowy, godny, oraz że nie można przelewać krwi za państwo, które wsparcie nie chce, które nie chce przeprowadzić transformacji ustrojowej. Wobec powyższego V. Pécresse uznaje, że decyzja o zakończeniu misji Barkhane była właściwa. Kandydatka podkreśla przy tym, że to przede wszystkim Francja ponosi koszty operacji zewnętrznych (zagranicznych), mimo że zwalcza większość zagrożeń z kontynentu afrykańskiego[152]. Uważa także, że w kwestii zaangażowania w wojskowe misje zagraniczne Francja powinna zwrócić szczególną uwagę na basen Morza Śródziemnego i Afrykę[153].

Marine Le Pen

Według kandydatki wojskowe operacje zagraniczne są kluczowe dla zwalczania terroryzmu i zagrożeń zewnętrznych. M. Le Pen opowiada się za podtrzymaniem uczestnictwa Francji w misjach, przede wszystkim w Senegalu – Mali, Burkina Faso, Czad – gdzie istnieje ryzyko zwiększenia wpływów rosyjskich i chińskich, skutkujących wyparciem znaczenia Paryża w regionie[154]. Początkowo M. Le Pen opowiadała się za wycofaniem Francji z dowództwa wojskowego NATO, aby państwo nie brało udziału w operacjach wojskowych Sojuszu. Uzasadniała swoje stanowisko tym, że takie zaangażowanie może implikować udział w misjach na rzecz Ukrainy i Gruzji i prowadzonych przeciwko Rosji[155], z którą kandydatka pragnie utrzymać dobre relacje.

[150] E. Galiero, Mali: Valérie Pécresse avec les soldats français de l'opération Barkhane, Le Figaro, <https://www.lefigaro.fr/politique/mali-valerie-pecresse-avec-les-soldats-francais-de-l-operation-barkhane-20190413>, dostęp: 20.03.2022.

[151] Valérie Pécresse, Twitter, <https://twitter.com/vpecresse/status/111677826861158400>, dostęp: 20.03.2022.

[152] O. Blanchard, Mali: Valérie Pécresse juge « extravagant que seule la France se charge du fardeau des opérations extérieures », <https://www.publicsenat.fr/article/politique/mali-valerie-pecresse-juge-extravagant-que-seule-la-france-se-charge-du-fardeau>, dostęp: 20.03.2022.

[153] Le programme de Valérie Pécresse à la présidentielle 2022, Le Monde, https://www.lemonde.fr/politique/article/2022/02/14/le-programme-de-valerie-pecresse-a-la-presidentielle-2022_6113620_823448.html, dostęp: 20.03.2022.

[154] Lutte contre le terrorisme: Marine Le Pen ne veut pas que l'armée française quitte l'Afrique, BFM TV, https://www.bfmtv.com/replay-emissions/face-a-bfm/lutte-contre-le-terrorisme-marine-le-pen-ne-veut-pas-que-l-armee-francaise-quitte-l-afrique_VN-202203010653.html, dostęp: 20.03.2022.

[155] Le programme de Marine Le Pen à la présidentielle 2022, Le Monde, https://www.lemonde.fr/politique/article/2022/02/14/le-programme-de-marine-le-pen-a-la-presidentielle-2022_6113605_823448.html, dostęp: 20.03.2022.

Z końcem marca 2022 roku M. Le Pen złagodziła jedno swoje stanowisko, zawieszając postulat wystąpienia Francji z zintegrowanego dowództwa NATO. „Nie zrobimy tego podczas wojny w państwie europejskim [...]. Nie wolno nam dać takiego sygnału. Nie ma mowy, szczególnie w takim momencie, o opuszczeniu obozu zachodniego, jednak będzie trzeba to zrobić”[156].

Eric Zemmour

Zdaniem kandydata Francja musi wzmocnić swoją obecność militarną na świecie[157]. Aby to jednak było możliwe, konieczny jest rozwój i modernizacja Francuskich Sił Zbrojnych oraz zwiększenie wydatków. Zemmour stawia na już posiadane zdolności lub ich pozyskiwanie przez armię francuską, a nie na współpracę w ramach organizacji międzynarodowych, którym nie można w pełni ufać. Dotyczy to m.in. misji prowadzonych na poziomie unijnym, w których Francja aktualnie uczestniczy (stwierdził: „Europa jest zbyt mała dla Francji”)[158]. Ponadto proponuje zacieśnienie współpracy lub jej podjęcie z tymi państwami, które podzielają francuską „wizję świata”[159]. Choć Zemmour podkreśla w swoim programie wagę stałej obecności militarnej w regionie Indo-Pacyfiku, to nie tutaj – jego zdaniem – państwo powinno skupić swój potencjał obronny. Paryż musi dokonać zwrotu ku Afryce i uruchomić nową „politykę afrykańską”. To właśnie ten kontynent powinien stanowić priorytet pod względem militarnym i dyplomatycznym. Dodatkowo, w celu wzmocnienia operacyjności, E. Zemmour pragnie wyposażać Francuskie Siły Zbrojne w drugi lotniskowiec i osiem okrętów podwodnych o napędzie atomowym[160], gdyż obecnie dysponuje sześcioma.

[154] Lutte contre le terrorisme: Marine Le Pen ne veut pas que l'armée française quitte l'Afrique, BFM TV, https://www.bfmtv.com/replay-emissions/face-a-bfm/lutte-contre-le-terrorisme-marine-le-pen-ne-veut-pas-que-l-armee-francaise-quitte-l-afrique_VN-202203010653.html, dostęp: 20.03.2022.

[155] Le programme de Marine Le Pen à la présidentielle 2022, Le Monde, https://www.lemonde.fr/politique/article/2022/02/14/le-programme-de-marine-le-pen-a-la-presidentielle-2022_6113605_823448.html, dostęp: 20.03.2022.

[156] Jean-Luc Mélenchon, Marine Le Pen et Fabien Roussel repoussent leur ambition de sortir la France de l'OTAN à la fin de la guerre en Ukraine, Le Monde, https://www.lemonde.fr/election-presidentielle-2022/article/2022/03/25/jean-luc-melenchon-marine-le-pen-et-fabien-roussel-repoussent-leur-ambition-de-sortir-la-france-de-l-otan-a-la-fin-de-la-guerre-en-ukraine_6119175_6059010.html, dostęp: 20.03.2022.

[157] Wric Zemmour : « En Europe, je défends d'abord les intérêts de la France. Je ne veux plus que la France soit le bon élève de la construction européenne », BFM TV, https://www.bfmtv.com/replay-emissions/face-a-bfm/eric-zemmour-en-europe-je-defends-d-abord-les-interets-de-la-france-je-ne-veux-plus-que-la-france-soit-le-bon-eleve-de-la-construction-europeenne_VN-202201120565.html, dostęp: 20.03.2022.

[158] Otan, États-Unis, Afrique... Eric Zemmour dévoile son programme de coopération militaire, Le Figaro Live, <https://video.lefigaro.fr/figaro/video/otan-etats-unis-afrique-eric-zemmour-devoile-son-programme-de-cooperation-militaire/>, dostęp: 20.03.2022.

[159] Ibidem.

[160] T. Clinkemauillié, Défense, armée : le programme des candidats à la présidentielle, Les Echos, <https://www.lesechos.fr/elections/presidentielle/presidentielle-ce-que-proposent-les-candidats-pour-la-defense-1391036>, dostęp: 20.03.2022.

Prognozy

Obecnie urzędujący prezydent ma największe szanse na zwycięstwo w nadchodzących wyborach prezydenckich. Późne ogłoszenie swojej kandydatury, wizyty i wielomiliardowe kontrakty na Bliskim Wschodzie, intensywne zaangażowanie w zamiarze zakończenia wojny w Ukrainie, a także publikowane sesje zdjęciowe ukazujące trudy, z jakimi E. Macron się mierzy, sugerujące wysoką pozycję Francji na światowej scenie politycznej, mają umożliwić urzędującemu prezydentowi szybkie zwycięstwo. Jego aktywność ma sugerować, że państwo zawdzięcza swoją pozycję międzynarodową właśnie jemu. Co więcej, kreowany jest obraz E. Macrona jako jedynej osoby, która może gwarantować bezpieczeństwo i stabilność Francji i regionu, realizując przy tym interesy Paryża oraz Unii Europejskiej. Niewątpliwie, na kilkanaście dni przed wyborami, urzędujący prezydent czerpie duże korzyści wizerunkowe oraz zyskuje głosy z uwagi na trwającą wojnę w Ukrainie.

Najbardziej prawdopodobny scenariusz, oznaczający zwycięstwo E. Macrona, będzie przedłużeniem jego obecnej polityki. Oznacza to zachowanie strategicznego dystansu wobec USA o raz dążenie do utrzymania pierwszoplanowej roli Francji na kontynencie europejskim, w tym promowanie koncepcji autonomii strategicznej Europy. Nie bez znaczenia będzie wzmocnienie obecności na Indo-Pacyfiku oraz wycofanie się wojsk francuskich do swoich baz wojskowych w Afryce Zachodniej, po zmniejszeniu liczby żołnierzy na misjach w Mali i Burkina Faso. W kwestii energetyki następuje koncentracja na rozwoju energii atomowej i dekarbonizacji, a także coraz ważniejsza będzie ochrona klimatu. Jeśli chodzi o politykę względem Polski, to nie należy oczekiwać dużych zmian. Paryż traktuje Warszawę jako sojusznika, ale bez większej roli w kontekście międzynarodowych projektów. W tym regionie Francja będzie się starała zaznaczyć swoją obecność poprzez współpracę z państwami bałtyckimi, a w szczególności z Tallinem. Oprócz tego, E. Macron będzie wzmacniał kontakty na Bliskim Wschodzie oraz angażował się w ramach NATO, przede wszystkim zabezpieczając flankę wschodnią. Nie bez znaczenia jest to, że E. Macron będzie utrzymywał stały kontakt z W. Putinem, podtrzymując możliwość wejścia w rolę pośrednika w negocjacjach pokojowych między Ukrainą a Rosją.

Marine Le Pen i Eric Zemmour uzyskają największe poparcie w przypadku zagrożenia terrorystycznego lub rosnących problemów wewnętrznych, zwłaszcza w kwestii migrantów. Ich sympatia do W. Putina okazała się być bronią obosieczną. O ile kilka tygodni wcześniej można było wierzyć, że Francja potrafi utrzymać dialog z Rosją i uspokoić sytuację, teraz nie ma już takich złudzeń.

Szansą dla M. Le Pen i E. Zemmoura jest przekonanie obywateli o słuszności koncentracji na państwie i powrocie do korzeni sprzed fali migracyjnych i zagrożeń powodowanych zderzeniem kultur i religii. Jeszcze niedawno duże szanse miała Valérie Pécresse, która sama mówi o sobie: „Jestem w jednej trzeciej [Margaret] Thatcher, w dwóch trzecich [Angelą] Merkel”. Jej notowania jednak znacząco spadły. Zgodnie z założeniami tej kandydatury, V. Pécresse powinna przejmować elektorat E. Macrona; jej program – bardzo stabilny i najdokładniejszy – nie jest jednak przełomowy, a tego właśnie oczekują Francuzi. Jednocześnie wiele punktów procentowych odzyskał Jean-Luc Mélenchon, który nie jest tak stanowczy i nacjonalistyczny w swych poglądach, ale bardzo mocno naciska na kwestie ekologiczne i oferuje zmiany wewnątrzpaństwowe bez drastycznego zerwania z UE i NATO.

Sondaże wyborcze		Kandydat				
Sondaż	Data wykonania	Macron	Mélenchon	Pécresse	Le Pen	Zemmour
OpinionWay-Kéa	26–29.03.2022	28%	15%	11%	20%	10%
Ipsos-Sopra Steria	25–29.03.2022	27%	15%	9%	19,5%	12%
Ifop-Fiducial	21–24.03.2022	28,5%	14%	11,5%	20%	11,5%
BVA	22–23.03.2022	28%	14,5%	10,5%	19%	11%
OpinionWay-Kéa	18–21.03.2022	29%	13%	13%	18%	9%
Ipsos-Sopra Steria	16–19.03.2022	30,5%	13%	10%	16,5%	11%
Elabe	15–16.03.2022	31%	14%	11,5%	18%	10,5%
Cluster17	14–16.03.2022	29,5%	14%	10,5%	16%	12%
OpinionWay-Kéa	13–16.03.2022	29%	12%	11%	17%	12%
Ipsos-Sopra Steria	13–16.03.2022	31%	11%	10,5%	16%	12%
Odoxa	09–11.03.2022	29,5%	11,5%	11%	19,5%	11%
BVA	08–09.03.2022	30%	12,5%	12%	17%	13%
Elabe	07–08.03.2022	33,5%	13%	10,5%	15%	11%
OpinionWay-Kéa	05–08.03.2022	30%	10%	12%	18%	11%
Ifop-Fiducial	03–07.03.2022	30%	11,5%	13%	18%	12,5%

Źródło: opracowanie – Natalia Matiaszczyk – na podstawie sondaży prezentowanych we francuskich mediach

Podsumowanie

Współczesne cele Republiki Francuskiej są spójne w wielu aspektach z interesami Rzeczypospolitej Polskiej, a aktualne zagrożenia na kontynencie mają podobny wymiar dla obu państw, pomimo że są one dużo bardziej odczuwalne przez Warszawę (np. konflikt w Ukrainie). Mimo braku stałego, bilateralnego sojuszu, to Polska jest gwarantem bezpieczeństwa wschodniej granicy Unii Europejskiej oraz NATO, a zatem relacje polsko-francuskie mają podstawy do rozwijania się. Paryż jest bardzo ostrożny i zachowawczy we współpracy, a wszelkie ruchy, jakie wykonuje, starał się dotychczas konsultować z Berlinem. Z drugiej strony, Warszawa w kwestiach bezpieczeństwa jest częściowo zależna od Waszyngtonu. Warto jednak zauważyć, że interesy obu państw są sprzężone^[161]. Posiadany potencjał gospodarczy i surowcowy, a przy tym zależność Niemiec wobec Rosji, mogą wpłynąć na sytuację w całej Europie, dlatego tak ważne jest, aby pozostałe kraje utrzymywały wysoki poziom bezpieczeństwa. Wówczas Francja i Polska stają się samoczynnie swego rodzaju sojusznikami, nawet bez oficjalnego porozumienia. Współpraca międzynarodowa, przede wszystkim bilateralna, jest kluczowa dla stworzenia warunków do realizacji wspólnej polityki bezpieczeństwa i zwalczania zagrożeń dla Europy.

We Francji istnieją obawy co do podejmowanych przez Polskę działań w ramach Unii Europejskiej i jej stanowczej postawy względem wyższości prawa krajowego. Ponadto nie bez znaczenia jest współpraca na linii Waszyngton-Warszawa, gdyż to Paryż chce przyjąć rolę lidera bezpieczeństwa europejskiego^[162]. Z drugiej strony, Polacy wciąż są zawiedzeni brakiem reakcji ze strony Francuzów w 1939 roku, a francuska polityka zagraniczna jest w większości skoncentrowana na korzyściach własnych, a nie kontynentu. Obie strony podchodzą do siebie z ograniczonym zaufaniem i obawą opartą o doświadczenia, a czasami nawet i fobie, wynikające z wcześniejszych nieporozumień. Jednocześnie relacje w ostatnich miesiącach zdają się poprawiać. Zarówno Emmanuel Macron, jak i Marine Le Pen, odbywali spotkania z polskimi politykami najwyższego szczebla. W związku z powyższym, aby mieć szerszy ogląd sytuacji i celów francuskich kandydatów na prezydenta, już teraz można stwierdzić, jakie będą ich priorytety w polityce bezpieczeństwa. Francja, jako nuklearne mocarstwo i najsilniejsza armia Unii Europejskiej, będzie mieć wpływ przede wszystkim na sytuację na kontynencie europejskim, ale także – choć już mniejszy – na całym świecie. Wobec tego należało przeanalizować programy pretendentów do prezydentury. Po oficjalnym ogłoszeniu zwycięzcy stanie się klarowne, w jakim kierunku zmierzać będzie polityka bezpieczeństwa Francji w najbliższych 5 latach, a także, jaki model integracji europejskiej będzie ona postulowała. Z perspektywy wszystkich państw na świecie będzie to mieć znaczenie, gdyż zarówno obecność militarna, jak i polityczne zaangażowanie, są kluczowe dla kształtowania relacji między państwami. Oprócz powyższych, może się zmienić francuskie postrzeganie współpracy z USA lub Rosją, co z polskiej perspektywy należy brać pod uwagę.

[161] Ł. Wiśniowski, Polska jako geopolityczne „narzędzie” w rękach obcych mocarstw, [w:] Wybrane zagadnienia bezpieczeństwa międzynarodowego, red. W. Załoga, Wojskowa Akademia Techniczna, Warszawa 2018, ss. 30–31.

[162] A. Olech, Polityka Francji a bezpieczeństwo wschodniej flanki NATO [KOMENTARZ], <https://defence24.pl/geopolityka/jak-plany-macrona-wzgle-dem-rosji-moga-wplynac-na-bezpieczenstwo-krajow-baltyckich>, dostęp: 30.03.2022.

Autorzy

dr Aleksander Olech. Dyrektor Programu Bezpieczeństwa w Instytucie Nowej Europy i wykładowca na Baltic Defence College. Absolwent Europejskiej Akademii Dyplomacji oraz Akademii Sztuki Wojennej. Doświadczenie badawcze zdobywał m.in. na Université Jean Moulin Lyon 3, Instytucie Stosunków Międzynarodowych w Pradze, Instytucie Wspierania Pokoju i Zarządzania Konfliktami w Wiedniu, NATO Energy Security Centre of Excellence w Wilnie i NATO Centre of Excellence Defence Against Terrorism w Ankarze. Stypendysta OSCE & UNODA Peace and Security, NATO 2030 Global Fellowship oraz Fundacji im. Kazimierza Pułaskiego.

Karolina Siekierka. Młodzieżowa Delegatka RP do NATO. Absolwentka Uniwersytetu Warszawskiego na kierunku stosunki międzynarodowe, specjalizacji Bezpieczeństwo i Studia Strategiczne. Podczas studiów uczestniczyła w programach stypendialnych w Université Panthéon-Sorbonne (Paris 1) oraz Institut d'Etudes Politiques de Paris (Sciences Po Paris). Jej zainteresowania badawcze obejmują politykę zagraniczną i wewnętrzną Francji, prawa człowieka, konflikty zbrojne oraz wpływ zmian klimatu na bezpieczeństwo międzynarodowe.

Marcin Chruściel. Prezes Zarządu Instytutu Nowej Europy. Absolwent studiów doktoranckich z zakresu nauk o polityce na Uniwersytecie Wrocławskim, magister stosunków międzynarodowych i europeistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego. Doświadczenie zawodowe zdobywał w takich organizacjach jak Europaeum, Instytut Tertio Millennio, Fundacja Projekt PL oraz Nowa Konfederacja. Jego zainteresowania badawcze dotyczą integracji europejskiej, partii regionalnych oraz Grupy Wyszehradzkiej.

ISBN 978-83-964350-0-2

9 788396 435002